

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΠΑΤΡΩΝ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Τραπεζικές Εργασίες

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΣΠΟΥΔΑΣΤΗ : ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΥ ΓΕΩΡΓΙΑ

ΕΠΟΠΤΕΥΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ : ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ ΣΩΤΗΡΗΣ

ΠΑΤΡΑ 2010

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	ΕΙΣΑΓΩΓΗ	4
	<u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1°</u>	5
1.1.	ΤΡΑΠΕΖΕΣ	5
1.1.1.	Ιστορική αναδρομή	5
	<u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2°</u>	10
	ΕΜΠΛΟΥΤΙΣΜΕΝΑ ΤΡΑΠΕΖΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ/	
2.1	ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ	10
2.1.1	. Ταξινόμηση τραπεζικών προϊόντων	10
2.2	ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΟΨΕΩΣ	11
2.3.	ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΥ	12
2.4.	ΤΡΕΧΟΥΜΕΝΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ	12
2.5.	ΜΙΚΤΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ	13
2.6.	ΤΡΟΦΟΔΟΤΕΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ	13
2.7.	ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΠΡΟΘΕΣΜΙΑΣ	13
2.8.	ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΜΕ ΠΡΟΕΙΔΟΠΟΙΗΣΗ	14
2.9.	ΚΟΙΝΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ	14
2.10.	ΔΕΣΜΕΥΜΕΝΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ	15
2.11.	ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΣΕ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑ	15
2.12.	ΑΝΟΙΚΤΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ	16
2.13.	ΛΟΙΠΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ	17
2.13.1.	. Εμπορικοί Λογαριασμοί	17
2.13.2	Διατραπεζικοί Λογαριασμοί	17
2.13.3.	Διατραπεζικοί Λογαριασμοί	18
2.13.4.	Εξαγορές με δάνεια	18
2.13.5.	Ασφαλιστικές διευκολύνσεις εκδόσεων	18
	<u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3°</u>	19
3.1.	ΠΙΣΤΩΤΙΚΑ ΔΕΛΤΙΑ – ΠΛΑΣΤΙΚΕΣ ΚΑΡΤΕΣ	19
3.1.1	Το πλαστικό χρήμα	19
3.2.	ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΡΤΩΝ	20
3.3.	ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ – ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ	22
3.3.1.	Πλεονεκτήματα	22
3.3.2.	Μειονεκτήματα	22
3.4.	Η ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ – ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	22
3.4.1.	Η διαδικασία	22
3.4.2.	Οι κυριότερες υποχρεώσεις του κατόχου κάρτας	23
3.5.	ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΕΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΚΑΡΤΕΣ	24

3.6.	ΕΞΥΠΝΕΣ ΚΑΡΤΕΣ	25
3.7.	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΑ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΑ	26
3.7.1	Μετεξέλιξη από το «πλαστικό χρήμα»	26
3.7.2.	Εφαρμογές των Ηλεκτρονικών Χαρτοφυλακίων	26
3.7.3.	Δίκτυο Ηλεκτρονικών Χαρτοφυλακίων	26
	 <u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4°</u>	28
4.1.	ΔΑΝΕΙΣΜΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΙΔΙΩΤΩΝ	28
4.1.1	Γενικά για τις επενδύσεις	28
4.1.2.	Η σημασία των επενδύσεων	28
4.2.	ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	29
4.2.1.	Χορηγήσεις για κεφάλαιο κίνησης	29
4.2.1.1.	Έννοια του κεφαλαίου κίνησης	29
4.2.1.2.	αναλυτικά οι μορφές του κεφαλαίου κίνησης	30
4.3.	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΣΕΙΣ	31
4.3.1.	Μορφή πιστωτικών διευκολύνσεων	31
	ΜΕΣΟ – ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΑ ΔΑΝΕΙΑ ΠΡΟΣ	
4.4.	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	33
4.4.1.	Δάνεια	33
4.4.1.1.	Διαδικασία	33
4.4.1.2.	Μορφή του μέσο – μακροπρόθεσμου δανεισμού	34
4.5.	ΣΤΕΓΑΣΤΙΚΑ ΔΑΝΕΙΑ	34
4.5.1.	Περιπτώσεις και όροι χορηγήσεων	34
4.6.	ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΗ ΠΙΣΤΗ	36
4.6.1.	Έννοια καταναλωτικής πίστης	36
4.6.2.	Περιπτώσεις χορηγήσεων	36
4.6.3	Ειδικές περιπτώσεις καταναλωτικών δανείων	37
	 <u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5°</u>	38
5.1.	ΑΜΟΙΒΑΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	38
5.1.1	Λειτουργία	38
5.1.2.	Εξέλιξη – Παράγοντες ανόδου	38
5.1.3.	Ομοιότητες και διαφορές από ΕΕΧ	39
5.1.4.	Πλεονεκτήματα των Αμοιβαίων κεφαλαίων	41
5.2.	ΕΙΔΗ ΑΜΟΙΒΑΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ	42
5.2.1.	Κεφάλαια Χρηματαγοράς	42
5.2.2.	Αναπτυξιακά	43
5.2.3.	Ανάπτυξης με εισόδημα	43
5.2.4.	Ισόρροπα κεφάλαια	43
5.2.5.	Ομολογιακά	43

5.2.6.	Κλαδικά	44
5.2.7.	Αμοιβαία ακινήτων	44
5.2.8.	Μικτά Αμοιβαία	45
5.2.9.	Ειδικού τύπου	46
5.2.10.	Κριτήρια επιλογής	47
	<u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6°</u>	48
6.1.	ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΑ ΠΑΡΑΓΩΓΑ	48
6.1.1.	Δημιουργία εξειδικευμένων παραγώγων	48
6.1.2.	CAP (Δικαίωμα Ανώτατου ή Μέγιστου επιτοκίου)	48
6.1.3.	FLOOR (Δικαίωμα Κατώτατου ή Ελάχιστου επιτοκίου)	49
6.1.4.	COLLARS (Δικαίωμα Ανώτατου ή Κατώτατου επιτοκίου)	50
6.1.5.	FRAs (Forward Rate Agreements)	50
6.1.6	Warrants	52
6.2.	REPOS ΕΠΙ ΜΕΤΟΧΩΝ	53
6.2.1.	Στοιχεία Repos	53
6.2.2.	Ανοιχτές πωλήσεις	53
6.2.3.	Δανεισμός τίτλων	54
6.2.4.	Ανοιχτές πωλήσεις στην Ελληνική αγορά	54
	<u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7°</u>	56
7.1.	ΕΙΔΙΚΑ ΤΡΑΠΕΖΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	56
7.1.1.	FACTORING	56
7.1.1.1.	Έννοια – Ωφέλειες	56
7.1.1.2.	Ανάλυση του factoring	57
7.1.1.3.	Το factoring στην Ελλάδα – Interfactoring	58
7.1.1.4	Forfaiting	58
7.1.2.	LEASING	59
7.1.2.1.	Έννοια – Βασικές διακρίσεις	59
7.1.2.2.	Πλεονεκτήματα του leasing	60
7.1.2.3.	Σύγκριση ανάμεσα σε leasing και δανεισμό	61
7.1.2.4.	Ειδικότερες μορφές leasing	61
7.1.3.	FRANCHISING	62
7.1.3.1.	Έννοια	62
7.1.3.2.	Κύρια είδη franchising	62
	ΕΠΙΛΟΓΟΣ	64
	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	67

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Με αφορμή την άμεση σχέση που έχει το επάγγελμα της Λογιστικής για διαφόρων ειδών συναλλαγές με τις τράπεζες , επέλεξα το θέμα για την πτυχιακή μου άσκηση :

<< Τραπεζικές Εργασίες >>

Από την αρχαιότητα μέχρι και σήμερα οι συναλλαγές με τα εκάστοτε χρηματικά μέσα , κατείχαν σημαντικό ρόλο στις κοινωνίες και στις οικονομίες τους . Αυτό δημιούργησε την ανάγκη για ένα σύστημα μέσα από το οποίο θα διασφαλίζονταν οι συναλλαγές αυτές . Έτσι θα γίνει αρχικά μια συνοπτική αναφορά στη γένεση και εξέλιξη των Τραπεζών .

Έπειτα θα αναπτυχθεί λεπτομερώς η πιο κοινή και ευρέως χρησιμοποιούμενη μερίδα των τραπεζικών προϊόντων . Αυτή είναι οι λογαριασμοί .

Μια πιο σύγχρονη μορφή των τραπεζικών προϊόντων είναι επονομαζόμενο πλαστικό χρήμα . Αυτό παρέχεται μέσα από πλαστικές κάρτες και είναι μια σημαντική εξέλιξη , γιατί προσφέρει ευκολία και άμεση εξυπηρέτηση στην απόκτηση αγαθών .

Ένας άλλος τομέας των τραπεζικών προϊόντων είναι η διευκόλυνση που παρέχεται σε επιχειρήσεις και ιδιώτες μέσω των δανείων . Όταν αυτά δίνονται στις επιχειρήσεις είναι συνήθως για αναπτυξιακούς σκοπούς και στους ιδιώτες δίνονται υπό την μορφή στεγαστικών ή καταναλωτικών δανείων .

Στη συνέχεια θα συναντήσουμε την σχέση των τραπεζών και του χρηματιστηρίου μέσω των αμοιβαίων κεφαλαίων . Τα Αμοιβαία Κεφάλαια προσφέρουν σήμερα μεγάλη ποικιλομορφία χαρτοφυλακίων , που ανταποκρίνονται και καλύπτουν οποιαδήποτε κατηγορία και είδη προτιμήσεων των επενδυτών . Παραθέτονται τα δομικά χαρακτηριστικά και οι προϋποθέσεις , ώστε οι επενδυτές που εμπιστεύονται τις αποταμιεύσεις τους σε αυτά να αξιοποιούν τα πλεονεκτήματά τους .

Θέλοντας οι τράπεζες να καλύψουν τις αυξημένες και εξειδικευμένες ανάγκες των πελατών τους , δημιούργησαν μια κατηγορία εξειδικευμένων προϊόντων . Θα αναλυθούν τα πλέον γνωστά παράγωγα που αφορούν επιτόκια ή άλλους υποκείμενους τίτλους , όπως τα παράγωγα πιστωτικού κινδύνου , και τα παράγωγα επί μετοχών ή χαρτοφυλακίων .

Τέλος γίνεται αναφορά σε ειδικά τραπεζικά προϊόντα τα οποία τα τελευταία χρόνια έχουν αρχίσει να έχουν απηχήσει στο ελληνικό κοινό , παρά το γεγονός ότι στην Ευρώπη βρίσκονται σε ισχύ εδώ και αρκετό καιρό . Σε αυτά η τράπεζα εμφανίζεται ως χρηματοδότης κατά κύριο λόγο εταιρία , ώστε να αποκομίσει επιπλέον κέρδη , αναλαμβάνοντας ταυτόχρονα και τους ανάλογους κινδύνους .

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

1.1. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

I. Προπάτορες του χρήματος, κατά χρονολογική σειρά, είναι τα νομισματοκοπεία και οι Τράπεζες. Γνωρίζουμε, ότι τραπεζικές εργασίες, όπως η φύλαξη χρημάτων και αντικειμένων από πολύτιμα μέταλλα, η χορήγηση δανείων κ.λ.π ,πραγματοποιούνταν στην αρχαία Βαβυλώνα και την Αίγυπτο, κυρίως από την εποχή των Πτολαιμίων.

Στην Αρχαία Ελλάδα τις “Τραπεζικές Εργασίες” εκτελούσαν οι αργυραμοιβοί, οι οποίοι χορηγούσαν δάνεια με τόκο. Επίσης τα διάφορα ιερά, όπως των Δελφών και της Ελευσίνας, τα οποία αναλάμβαναν έναντι αμοιβής την φύλαξη χρημάτων και πολύτιμων αντικειμένων, αλλά και τον δανεισμό.

Με την επέκταση του Ρωμαϊκού κράτους, η Ρώμη γίνεται το οικονομικό κέντρο της ανθρωπότητας, όπου εκεί συγκεντρώνεται ο πλούτος σχεδόν όλου του τότε γνωστού κόσμου. Έτσι αναπτύσσονται σημαντικά οι ‘τραπεζικές εργασίες’ και το τραπεζικό επάγγελμα , κυρίως η χορήγηση δανείων για την διεξαγωγή του εμπορίου, το οποί ακμάζει λόγω της καταπολέμησης της πειρατείας και της ανάπτυξης της βιοτεχνίας.

II. Κατά την διάρκεια του Μεσαίωνα στην Δύση, οι Τράπεζες παρακμάσαν. Αυτό συνέβη πρώτον επειδή οι διεθνής εμπορικές συναλλαγές έγιναν πιο επικίνδυνες και μειώθηκαν. Δεύτερον η τοκοδοσία ήρθε σε αντίθεση με την χριστιανική αντίληψη που επικρατούσε την εποχή εκείνη και ενείχε ηθική απαξίωση.

Στην συνέχεια, κατά τον 13^ο,14^ο,15^ο αιώνα, στην Δύση αρχίζει να αναπτύσσεται η βιοτεχνία και το εμπόριο. Στην Ιταλία οι μικρές πόλεις, Γένουα, Βενετία και Φλωρεντία, αποκτώντας πολλά προνόμια από το Βυζάντιο, αναπτύσσουν το εμπόριο και γίνονται οικονομικά κυρίαρχοι. Η Βενετία, έγινε την εποχή εκείνη η θαλασσοκράτειρα της ανατολής και συγκέντρωσε τεράστια πλούτη. Αυτή η συσσώρευση του κεφαλαίου οδήγησε στην δημιουργία περισσότερων από εκατό τραπεζών.

Η Φλωρεντία επίσης ανέπτυξε το εμπόριο και την βιομηχανία και συγκέντρωσε τεράστιο πλούτο, όπου είχε σαν αποτέλεσμα να γίνει αυτή κέντρο αγοράς χρήματος όχι μόνο για την Ιταλία, αλλά και για την Ανατολή. Εκεί αναπτύχθηκε και ο πρώτος μεγάλος τραπεζικός οίκος, “ο οίκος των Μεδίκων”. Αυτός δανείζει όχι μόνο τους ιδιώτες αλλά και πρίγκιπες και κράτη.

III. Η πτώση της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας, μεταφέρει το οικονομικό κέντρο της ανθρωπότητας στην δύση, όπου μετά τον μεσαίωνα έχουν δημιουργηθεί δομές για οικονομική ανάπτυξη. Η ανακάλυψη νέων χωρών και οι εισροή μεγάλων ποσοτήτων

αγαθών και πολύτιμων μετάλλων, καθώς και η διαφοροποίηση των θρησκευτικών απόψεων ως προς το κέρδος, είναι κάποιοι από τους κυριότερους παράγοντες που έδωσαν ώθηση για την οικονομική ανάπτυξη της Ευρώπης, όπου προϋποθέτει ανάπτυξη του Τραπεζικού Συστήματος. Την εποχή εκείνη αναπτύσσονται οι Τράπεζες όπως τις γνωρίζουμε σήμερα σε όλα τα μεγάλα οικονομικά και διαμετακομιστικά κέντρα, στην Αγγλία, στο Παρίσι, στο Άμστερνταμ κ.λ.π.. Βέβαια το αντικείμενο των δραστηριοτήτων τους ήταν πολύ πιο περιορισμένο από σήμερα.

Οι Τραπεζικές Εργασίες ήταν ανάλογες με τις οικονομικές ανάγκες που καλούνταν κάθε εποχή να αντιμετωπίσουν.

IV. Οι μεγάλες ανάγκες για χρήμα, το οποίο ήταν απαραίτητο εκείνη την εποχή των ανακαλύψεων για τον εξοπλισμό των αποστολών, την οργάνωση και την συγκρότηση των αποικιών. Επίσης ήταν απαραίτητο και για την δημιουργία μεγάλων για την εποχή εκείνη εταιριών ,όπως η «Εταιρία Των Ανατολικών Ινδιών» της Ολλανδίας κ.λ.π. οι οποίες θα ασκούσαν το εξωτερικό εμπόριο. Αυτό προϋπέθετε την ανάπτυξη δυναμικής και ευέλικτης αγοράς χρήματος και τον ρόλο αυτό ανέλαβαν οι Τραπεζίτες και οι Τράπεζες.

Κάθε Τράπεζα είχε την δυνατότητα ανεξέλεγκτα, έναντι του κεφαλαίου το οποίο είχε ,να εκδίδει γραμμάτια τα οποία τίθεντο εις την κυκλοφορία ,μέσω παρεχόμενων δανείων προς ιδιώτες και προς το κράτος. Όσο η τράπεζα δεν έκανε κατάχρηση στην έκδοση γραμματίων ή όλοι οι κάτοχοι τους δεν έκαναν άμεση εξόφληση τους, η Τράπεζα λειτουργούσε επικερδώς για τους ιδιοκτήτες της και την οικονομία.

Όταν όμως οι Τράπεζες και οι Τραπεζίτες, είτε για να αυξήσουν τα κέρδη τους είτε για να ικανοποιήσουν τους άρχοντες, εξέδιδαν τραπεζικά γραμμάτια πολύ μεγαλύτερης αξίας από την αξία των υπαρχόντων κεφαλαίων. Έτσι όταν κάποια στιγμή οι κάτοχοι των γραμματίων απαιτούσαν την εξόφλησή τους, τότε η Τράπεζα βρισκόμενη σε αδυναμία ανταλλαγής τους, κατέρρευε οικονομικά. Συνεπακόλουθο αυτής της αδυναμίας, ήταν η οικονομική καταστροφή χιλιάδων πολιτών και ανάλογα με το μέγεθος της Τράπεζας και της δημόσιας οικονομίας .

Στην άλλη άκρη του Ατλαντικού η ανάπτυξη του τραπεζικού συστήματος ξεκίνησε λίγο πιο νωρίς απ' ότι στην χώρα μας. Έτσι το 1790, μόλις τρία χρόνια μετά την ψήφιση του Συντάγματος, ο υπουργός Οικονομικών Αλεξάντερ Χάμιλτον έκανε μια πρόταση νόμου στο Κογκρέσο για τη δημιουργία μιας νέας ιδιωτικής κεντρικής τράπεζας.

Ο Αλεξάντερ Χάμιλτον ήταν ένα όργανο των διεθνών τραπεζιτών. Ήθελε να δημιουργήσει κι άλλη ιδιωτική κεντρική τράπεζα, την Τράπεζα των Ηνωμένων Πολιτειών (Bank of The United States), και το έκανε. Έπεισε τον Ουάσιγκτον να συνυπογράψει το νόμο παρά τις επιφυλάξεις του.

Μετά από ένα χρόνο σφοδρών συζητήσεων, στα 1791, το Κογκρέσο ψήφισε τον τραπεζικό νόμο του Χάμιλτον και όρισε τη διάρκεια της σύμβασης σε 20 χρόνια. Η νέα τράπεζα θα ονομαζόταν Πρώτη Τράπεζα των ΗΠΑ. Με αυτό τον τρόπο άρχισε ο Τρίτος Αμερικανικός Τραπεζικός Πόλεμος

Η Πρώτη Τράπεζα των ΗΠΑ είχε την έδρα της στη Φιλαδέλφεια. Της δόθηκε η εξουσία της έκδοσης χρήματος και του δανεισμού με ελάχιστα αποθεματικά. Το 80%

των μετοχών της θα συγκεντρωνόταν από ιδιωτικές τοποθετήσεις. Το υπόλοιπο 20% θα αγοράζόταν από την Κυβέρνηση των ΗΠΑ με την λογική ότι η κυβέρνηση δεν θα συμμετείχε στη διοίκηση, απλώς θα παρείχε το αρχικό κεφάλαιο για το υπόλοιπο 80% των ιδιοκτητών

Όπως συνέβη με την Τράπεζα της Βορείου Αμερικής, και την Τράπεζα της Αγγλίας πριν από αυτή, οι Μέτοχοι ποτέ δεν κατέβαλαν ολόκληρο το ποσό για την απόκτηση των μεριδίων τους. Η Αμερικανική Κυβέρνηση κατέθεσε το μερίδιο της, που ήταν \$2.000.000, σε μετρητά. Κατόπιν η τράπεζα, μέσω του παλιού μαγικού τρόπου του δανεισμού έναντι ελάχιστων αποθεματικών, χορήγησε δάνεια στους καταστατικούς της επενδυτές ούτως ώστε αυτοί να συγκεντρώσουν τα υπόλοιπα \$8.000.000 που χρειαζόνταν γι' αυτή την, χωρίς κίνδυνο, επένδυση.

Το όνομα της τράπεζας, Τράπεζα των Ηνωμένων Πολιτειών, επιλέχθηκε σκοπίμως ώστε να «αποκρυφτεί» το γεγονός ότι ήταν ιδιωτικά ελεγχόμενη.

Η τράπεζα παρουσιάστηκε στο Κογκρέσο ως παράγοντας εξασφάλισης σταθερότητας στο τραπεζικό σύστημα και εξάλειψης του πληθωρισμού. Δείτε τι επακολούθησε. Στα πέντε πρώτα χρόνια λειτουργίας της η Αμερικανική Κυβέρνηση δανείσθηκε \$8.200.000 και ο πληθωρισμός αυξήθηκε κατά 72%.

Αν και ονομαζόταν, λοιπόν, η Πρώτη Τράπεζα των Ηνωμένων Πολιτειών, δεν ήταν η πρώτη προσπάθεια για μια ιδιωτική κεντρική τράπεζα στις ΗΠΑ. Όπως συνέβη και σ' αυτές που προηγήθηκαν, την Τράπεζα της Αγγλίας και την Τράπεζα της Βορείου Αμερικής, η κυβέρνηση προσέφερε τα απαραίτητα μετρητά για ξεκινήσουν τη λειτουργία τους και κατόπιν οι τραπεζίτες δάνεισαν τα χρήματα αυτά ο ένας στον άλλο για να αγοράσουν τις υπόλοιπες μετοχές των υπολοίπων.

Το 1811 μια πρόταση νόμου κατατέθηκε στο Κογκρέσο για την ανανέωση της σύμβασης της Τράπεζας των ΗΠΑ. Τα μέλη του νομοθετικού σώματος από την Πενσυλβάνια και τη Βιρτζίνια κατέθεσαν ψηφίσματα που απαιτούσαν από το Κογκρέσο να "σκοτώσει" την Τράπεζα, σύσσωμος ο τύπος της εποχής επιτέθηκε ανοικτά στη τράπεζα αποκαλώντας τη: μια μεγάλη απάτη.

Η ιστορία του Ελληνικού τραπεζικού συστήματος ξεκινά το 1828 με την ίδρυση της Εθνικής Χρηματιστικής Τράπεζας, η οποία είχε σκοπό να λύσει τα οικονομικά προβλήματα. Το 1834 λόγω έλλειψης χρηματοδοτικών πόρων, οι οποίοι προήλθαν κυρίως από δάνειο του εξωτερικού, έκλεισε η Εθνική Χρηματική Τράπεζα. Το 1841 δημιουργήθηκε η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδας, με ιδιωτικά και κρατικά κεφάλαια. Οι βασικές εργασίες της ήταν η αποδοχή καταθέσεων, η χορήγηση εμπορικών και στεγαστικών δανείων, όπως επίσης και το μονοπωλιακό δικαίωμα της έκδοσης Τραπεζογραμματίων. Το 1864 η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδας έχασε το μονοπωλιακό δικαίωμα της έκδοσης των Τραπεζογραμματίων, επειδή η Ιονική Τράπεζα, με δραστηριότητα μέχρι τότε μόνο στα Ιόνια νησιά, άρχισε να δραστηριοποιείται και σε άλλες περιοχές της Ελλάδας.

Η ελληνική τραπεζική οργάνωση πέρασε από μια σειρά εξελικτικών φάσεων, που μπορούν να ενταχθούν χρονικά σε τρεις χρονικές περιόδους. Η πρώτη εκτείνεται από την ουσιαστική εγκαθίδρυση του νεότερου ελληνικού κράτους το 1828 μέχρι περίπου

το 1927, δηλαδή συμπίπτει με την εποχή του διεθνούς οικονομικού φιλελευθερισμού και χαρακτηρίζεται από την έλλειψη της κρατικής μέριμνας και συγκεκριμένης οικονομικής πολιτικής στον πιστωτικό τομέα.

Στην δεύτερη περίοδο (1928- 1945) , έχουμε την εισαγωγή των στοιχείων της εξειδίκευσης και της νομοθετικής ρύθμισης στην οργάνωση της τραπεζικής δραστηριότητας. Τέλος η Τρίτη περίοδος (1946 έως σήμερα) , κυριαρχείται από την έντονη, συστηματική και πολύπλευρη κρατική παρέμβαση στην άσκηση της καλής πίστης εντός του γενικότερου πλαισίου των σύγχρονων διεθνών αντιλήψεων περί αναπτυξιακής οικονομικής πολιτικής.

Πιο συγκεκριμένα η ιστορία του Ελληνικού τραπεζικού συστήματος ξεκινά το 1828 με την ίδρυση της Εθνικής Χρηματιστικής Τράπεζας, η οποία είχε σκοπό να λύσει τα οικονομικά προβλήματα. Το 1834 λόγω έλλειψης χρηματοδοτικών πόρων , οι οποίοι προήλθαν κυρίως από δάνειο του εξωτερικού , έκλεισε η Εθνική Χρηματική Τράπεζα

Το 1841 δημιουργήθηκε η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδας , με ιδιωτικά και κρατικά κεφάλαια . Οι βασικές εργασίες της ήταν η αποδοχή καταθέσεων , η χορήγηση εμπορικών και στεγαστικών δανείων , όπως επίσης και το μονοπωλιακό δικαίωμα της έκδοσης Τραπεζογραμματίων . Το 1864 η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδας έχασε το μονοπωλιακό δικαίωμα της έκδοσης των Τραπεζογραμματίων , επειδή η Ιονική Τράπεζα , με δραστηριότητα μέχρι τότε μόνο στα Ιόνια νησιά , άρχισε να δραστηριοποιείται και σε άλλες περιοχές της Ελλάδας .

Ένας μεγάλος αριθμός τραπεζών δημιουργήθηκε στο δεύτερο μισό του 19^{ου} αιώνα και Τράπεζα Αθηνών έγινε η δεύτερη μεγαλύτερη τράπεζα στην αγορά . Το 1928 με την ίδρυση της Τράπεζας της Ελλάδας αλλά και με την ίδρυση της Εθνικής Κτηματικής Τράπεζας της Ελλάδος (ΕΚΤΕ) και της Αγροτικής Τράπεζας (ΑΤΕ) , η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδας (ΕΤΕ) έχασε το προνόμιο της έκδοσης χαρτονομίσματος αλλά και άλλες δραστηριότητες που είχαν σχέση με την Στεγαστική και Αγροτική πίστη.

Στο διάστημα μέχρι τον Β΄ Παγκόσμιο πόλεμο αρκετές μικρές τράπεζες έκλεισαν, ενώ αμέσως μετά τον πόλεμο ακολούθησαν πολλές συγχωνεύσεις τραπεζών (ΕΤΕ , Τράπεζα Αθηνών , Ιονική τράπεζα, Λαϊκή τράπεζα κ.α). Οι μεγαλύτερες τράπεζες κρατικοποιήθηκαν , με αποτέλεσμα το τραπεζικό σύστημα στην πλειοψηφία του να περιέλθει έμμεσα ή άμεσα υπό τον έλεγχο του κράτους .

Από το 1960 και μετά η διεθνοποίηση του τραπεζικού συστήματος οδήγησε σε μια ουσιαστική αύξηση του αριθμού των ξένων τραπεζών που εγκαταστάθηκαν στην Ελλάδα . Η είσοδος αυτών των ξένων τραπεζών συνεχίστηκε υποβοηθούμενη και από την ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Ένωση το 1981.

Το 1984 λειτουργούσαν στην Ελλάδα 41 τράπεζες και ειδικά πιστωτικά ιδρύματα . Από αυτές οι 21 ήταν ελληνικές , από τις οποίες οι 15 (71%) ανήκαν στο Δημόσιο Τομέα . Σήμερα στο ελληνικό τραπεζικό σύστημα συμμετέχουν :

- η Τράπεζα της Ελλάδος
- 40 Εμπορικές τράπεζες
- 20 Ελληνικές τράπεζες

- Ειδικά Τραπεζικά ιδρύματα
- 3 αναπτυξιακές
- 3 κτηματικής πίστης
- 1 αγροτικής πίστης
- 1 Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο
- 1 Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων
- Ελληνικές εμπορικές τράπεζες

\ Σήμερα οι Ελληνικές εμπορικές τράπεζες παρέχουν υπηρεσίες στο τραπεζικό σύστημα και οι βασικές τους εργασίες είναι η αποδοχή καταθέσεων και η χορήγηση δανείων καθώς και η εξυπηρέτηση του διεθνούς εμπορίου .

Όσον αφορά το δίκτυο καταστημάτων , από την ανάλυση των σχετικών στοιχείων προκύπτει ότι με κριτήριο τους κατοίκους ανά υποκατάστημα , ο αριθμός των τραπεζικών καταστημάτων είναι από τους μικρότερους στην Ευρώπη . Ωστόσο το ύψος του ΑΕΠ ανά κατάστημα , που συνήθως εκλαμβάνεται και ως ο καλύτερος δείκτης της ζήτησης των τραπεζικών εργασιών , φανερώνει ότι ο αριθμός των υποκαταστημάτων που λειτουργούν στην Ελλάδα , βρίσκεται κοντά στο κοινοτικό μέσο όρο .

Εξάλλου όσον αφορά το μέγεθος των υποκαταστημάτων , παρατηρείται ότι οι ελληνικές εμπορικές τράπεζες έχουν σημαντικά χαμηλότερο σύνολο ενεργητικού , καταθέσεις και δάνεια ανά υποκατάστημα , από ότι οι εμπορικές τράπεζες άλλων ευρωπαϊκών χωρών .

Όπως όμως προαναφέρθηκε οι αλλαγές που συντελούνται στις τραπεζικές υπηρεσίες και οι εξελίξεις στον τρόπο παροχής τους μεταβάλλουν τόσο τη μορφή όσο και το μέγεθος των τραπεζικών καταστημάτων και κατ' ακολουθία επηρεάζουν και τον αριθμό των υπηρεσιών μονάδων που θεωρούνται απαραίτητες για την αποτελεσματική προώθηση των σύγχρονων τραπεζικών προϊόντων .

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

2.1. ΕΜΠΛΟΥΤΙΣΜΕΝΑ ΤΡΑΠΕΖΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ/ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ

2.1.1. Ταξινόμηση Τραπεζικών προϊόντων

Οι σύγχρονες τάσεις, που έχουν διαμορφωθεί στο χώρο των Τραπεζικών προϊόντων, συνοψίζονται κυρίως στα εξής:

(α) Διευκολύνουν πολλαπλά τις συναλλαγές, παράλληλα με επενδυτικές ιδιότητες σε όρους αποδόσεων και με ευκολίες ανάληψης δανειακών υποχρεώσεων με σχετικά χαμηλό «κόστος χρήματος».

(β) Αποτελούν, κατά μέρος, βελτιώσεις και προσθήκες υπηρεσιών σε προϋφιστάμενα προϊόντα, που παρουσιάζονται, όχι πάντοτε πειστικά, ως «νέα προϊόντα».

(γ) Υπάρχει μια τάση ανάπτυξης της λεγόμενης λιανικής τραπεζικής, με λιανικές τραπεζικές εργασίες (retail banking) και σκοπό τη διαμόρφωση και προσφορά πακέτων υπηρεσιών, που ανταποκρίνονται στις προσωπικές συνθήκες και ανάγκες διαφόρων κατηγοριών πελατών και ατομικών πελατών. Η τάση αυτή εντάσσεται στην εφαρμογή επεκτατικών στρατηγικών με σκοπό τη μείωση του κόστους και τη αποκόμιση «οικονομιών κλίμακας», στα πλαίσια κάθετης έντασης του ανταγωνισμού στον τραπεζικό τομέα σε διεθνές και τελευταία και σε τοπικό επίπεδο.

Παρά τη σύγχρονη τάση συνθετοποίησης των Τραπεζικών προϊόντων και υπηρεσιών, συνεχίζει να υπάρχει αρκετή διαφοροποίηση και κατά συνέπεια ταξινόμηση σε διάφορες κατηγορίες λογαριασμών με επικράτηση του καταθετικού στοιχείου, με βασικά κριτήρια τους όρους, τη διάρκεια, το νόμισμα, κτλ, στις εξής κυρίως κατηγορίες:

- Λογαριασμοί όψεως
- Λογαριασμοί ταμειευτηρίου
- Τρεχούμενοι λογαριασμοί
- Λογαριασμοί προθεσμίας
- Λογαριασμοί υπό προειδοποίηση
- Κοινοί λογαριασμοί
- Δεσμευμένοι λογαριασμοί
- Νέα προϊόντα
- Λογαριασμοί σε συνάλλαγμα
- Ανοικτοί λογαριασμοί, κτλ.

Το θέμα είναι πιο κριτήριο και ποιος λογαριασμός επικρατεί κατά περίπτωση σε επίπεδο πελάτη και συνολικά, όπως συμβαίνει και σε τραπεζικούς λογαριασμούς, όπου επικρατούν πιστωτικά στοιχεία. Η συμβατική ταξινόμηση και των λογαριασμών

αυτών, με βασικά κριτήρια επίσης τους όρους, τη διάρκεια, το νόμισμα, κ.τ.λ., είναι οι εξής κατηγορίες:

- Βραχυ/μεσο/μακρο/πρόθεσμες πιστώσεις και δάνεια
- Επιχειρηματική, στεγαστική και καταναλωτική πίστη
- Γενική πιστοδότηση ή για συγκεκριμένους σκοπούς
- Χρηματοδότηση εσωτερικού – εξωτερικού
- Πιστοδότηση κατά κλάδους παραγωγής –(Γεωργία, Βιομηχανία, Βιοτεχνία, Τουρισμός, Ναυτιλία, Κατασκευές, κ.τ.λ.)
- Χρηματοδότηση με κάλυψη ή με βάση τις προοπτικές

Εδώ παρουσιάζονται συνοπτικά οι διάφορες κατηγορίες Τραπεζικών προϊόντων με αναφορά ιδίως στους συνδυασμούς που περιλαμβάνουν πρόσθετες συναλλακτικές και επενδυτικές υπηρεσίες.

Καταθέσεις και πιστοδότηση επιτρέπονται σήμερα ελεύθερα σε εγχώριο νόμισμα και σε συνάλλαγμα, ενώ παλιότερα, ιδιαίτερα σε έκτακτες συνθήκες και μη ομαλές περιόδους, όπου το εγχώριο νόμισμα έχανε ταχέως την αξία του (περίοδοι έντονου πληθωρισμού), γινόταν αποθησαυρισμός σε χρυσό ή χρησιμοποιούνταν ρήτρες χρυσού ή συναλλάγματος, για την προσέλκυση των μικροταμιευτών από τράπεζες κ.λ.π. πιστωτικούς φορείς. Τέτοιες συνθήκες απαξίωσης του χρήματος ίσως αποτελούν πλέον παρελθόν, καθόσον η Χώρα μας προσπαθεί να εναρμονιστεί στο νέο οικονομικό περιβάλλον, ως πλήρες μέλος στον ευρύτερο χώρο της ΟΝΕ από 1.1.2001 και με κοινό πλέον νόμισμα το Ευρώ, στη «Ευρωζώνη» από 1.3.2002, που πρόκειται να αποτελέσει οπωσδήποτε ένα πολύ ισχυρό διεθνές νόμισμα, συναγωνιζόμενο το \$ ΗΠΑ και το Γιεν Ιαπωνίας (με προοπτικές να εκτοπίσει βαθμιαία κατά μέρος το \$, ως κυρίαρχο παγκόσμιο μέσο συναλλαγών και ως αποθεματικό νόμισμα, όπως λέγεται).

2.2. ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΏΨΕΩΣ

Οι καταθέσεις όψεως (current/sight/demand deposits) στις τράπεζες συνδέονται με την ανάπτυξη του χρήματος και του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Δίνουν δικαίωμα αμέσων αναλήψεων, συμβατικά με μπλοκ επιταγών και σήμερα και με μέσω συναλλακτικών ηλεκτρονικών καρτών. Κατά συνέπεια, σωστά θεωρούνται «οιονεί χρήμα», ή στενό «υποκατάστατο» του χρήματος, ως μέσου συναλλαγών. Αρχικά ανοίγονταν μόνο σε επιχειρήσεις και βαθμιαία επεκτάθηκαν σε «φερέγγυους» πελάτες των τραπεζών, πάγιες εντολές εξόφλησης τακτικών λογαριασμών (ηλεκτρικού, νερού, τηλεφώνου, δόσεων δανείου), κτλ.

2.3. ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΥ

Η κατηγορία των «καταθέσεων ταμειυτηρίου» ή αποταμιευτικών καταθέσεων (saving deposits) έχει σημειώσει σχετικά ταχείς ρυθμούς αύξησης σε διεθνές επίπεδο, σε τρόπον ώστε να αποτελούν συνήθως τη μεγαλύτερη σε μέγεθος κατηγορία καταθέσεων.

Οι «καταθέσεις ταμειυτηρίου» ανοίγονται από φυσικά πρόσωπα και αποτελούν πρωτογενείς καταθέσεις και από ουσιαστική και από νομική άποψη μπορούν να θεωρηθούν «επενδύσεις», ως δανεισμός που παρέχουν οι επενδυτές στις τράπεζες και λοιπούς πιστωτικούς οργανισμούς. Η τράπεζα ή ο ειδικός πιστωτικός οργανισμός, εκδίδει ένα «βιβλιάριο καταθέσεων», που συνήθως φέρει μαζί του ο καταθέτης με προσωπική επίσκεψη και επίδειξη της ταυτότητάς του για καταθέσεις και αναλήψεις από το λογαριασμό, στις εργάσιμες ώρες των τραπεζών. Η αμοιβή τόκων από τις καταθέσεις αυτές αποτελεί εισόδημα των αποταμιευτών-επενδυτών. Τα επιτόκια καθορίζονται είτε μονομερώς από τις τράπεζες και λοιπούς πιστωτικούς οργανισμούς, στην περίπτωση «μικροκαταθετών», είτε με διαπραγμάτευση στις περιπτώσεις «μεγαλοκαταθετών». Σε εξαμηνιαία συνήθως ή ετήσια περίοδο γίνεται καταχώρηση και κεφαλαιοποίηση των τόκων, εφόσον δεν γίνει ανάληψή τους. Εφόσον σημειωθεί μεταβολή του επιτοκίου, το υπόλοιπο της κατάθεσης αναπροσαρμόζεται στο νέο επιτόκιο, εκτός εάν ο καταθέτης προτιμήσει τη ανάληψη της κατάθεσης.

Κατά τα λοιπά, οι καταθέσεις ταμειυτηρίου συνδέονται επίσης σήμερα με διάφορες ευκολίες αναλήψεων, παρόμοια με τις συναλλακτικές ευκολίες των καταθέσεων όψεως, όπως εξόφλησης τακτικών λογαριασμών, σύνδεση με ασφάλειες, κτλ.

2.4. ΤΡΕΧΟΥΜΕΝΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ

Οι λεγόμενοι «τρεχούμενοι λογαριασμοί καταθέσεων» (current deposit accounts) έχουν σημειώσει επέκταση τα τελευταία χρόνια, υπό τη πίεση του ανταγωνισμού των τραπεζών. Ειδικότερα, με το άνοιγμα «τρεχούμενων λογαριασμών καταθέσεων», προσφέρονται συνδυασμοί πλεονεκτημάτων των καταθέσεων όψεως και ταμειυτηρίου. Έτσι, παράλληλα με το βιβλιάριο ταμειυτηρίου παρέχονται τα συναλλακτικά πλεονεκτήματα των καταθέσεων όψεως (όπως δυνατότητα έκδοσης μπλοκ επιταγών ή και συναλλακτικής κάρτας) με μεγαλύτερο από αυτές επιτόκιο αν και μικρότερο των καταθέσεων ταμειυτηρίου και περαιτέρω ίσως παροχή δωρεάν ορισμένων ασφαλιστικών καλύψεων (για ελάχιστο μέσο διαθέσιμο εξαμηνιαίο υπόλοιπο), κτλ. Ανοίγονται βασικά για φυσικά πρόσωπα, αν και χρησιμοποιούνται έμμεσα και από ελεύθερους επαγγελματίες για τις ανάγκες των εργασιών τους. Παρέχουν επίσης και δυνατότητες προσωρινών υπεραναλήψεων μέχρι ορισμένο ποσό.

2.5. ΜΙΚΤΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ

Οι λογαριασμοί αυτοί παρέχουν συνδυασμό πολλαπλών πλεονεκτημάτων, των τρεχούμενων λογαριασμών και επιπλέον πιστωτικές δυνατότητες χρησιμοποίησης τους και στο εξωτερικό μέσω master cards, κτλ. Πρόκειται για εμπλουτισμένους «τρεχούμενους λογαριασμούς καταθέσεων», με τη μορφή «πολυμορφικών λογαριασμών».

Οι λογαριασμοί αυτοί έχουν επομένως παρόμοια χρήση με τους τρεχούμενους λογαριασμούς, αλλά και ορισμένα πρόσθετα πλεονεκτήματα ως προς τις δυνατότητες υπεραναλήψεων, χρήσης τους για αναλήψεις και στο εξωτερικό, πρόσθετες ειδικές ασφαλιστικές παροχές, κτλ. Εύλογο είναι ότι δεν υπάρχουν μεταξύ των τρεχούμενων, των μικτών και των συμβατικών λογαριασμών. Συνήθης είναι επιπλέον η δυνατότητα μετατροπής τους σε «**επενδυτικό ταμειυτήριο**», με σκοπό υψηλότερες αποδόσεις, όπως με πιο τακτική μέχρι ημερήσια αναπροσαρμογή του επιτοκίου, ανάλογα με το ύψος της κατάθεσης, όπως και δυνατότητα έκδοσης πιστωτικής κάρτας και παροχής δωρεάν ορισμένων ασφαλιστικών καλύψεων (για ορισμένο ελάχιστο υπόλοιπο), σύνδεση τμήματος του υπολοίπου με τοποθέτηση σε Αμοιβαία Κεφάλαια, κλπ.

2.6. ΤΡΟΦΟΔΟΤΕΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ

Πρόκειται για μια πρόσθετη αυτοτελή κατηγορία λογαριασμών, που μοιάζουν με τους με τους τρεχούμενους και τους μικτούς λογαριασμούς, με επιπλέον δυνατότητα τακτικής πληρωμής των τρεχουσών δαπανών καθώς και όλων των τακτικών ή εκτάκτων χρεωστικών υποχρεώσεων του πελάτη. Μάλλον δηλαδή δεν γίνεται λόγος για εντελώς νέο χωριστό προϊόν, όπως παρουσιάζεται ενίοτε, αλλά για αυτοματοποίηση της εξυπηρέτησης των υποχρεώσεων του πελάτη, που είναι σήμερα δυνατή με την ανάπτυξη της τεχνολογίας των δικτύων.

Στις ευκολίες που παρέχονται από τους λογαριασμούς αυτούς έχει συμπεριληφθεί και η σύνδεσή τους με ασφαλιστικά προγράμματα ασφαλειών ζωής, αυτοκινήτων και κατοικιών, που εξυπηρετούνται σε τακτική βάση από τον τροφοδότη λογαριασμό και κάθε άλλο ατομικό λογαριασμό.

2.7. ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΠΡΟΘΕΣΜΙΑΣ

Οι καταθέσεις προθεσμίας (time/term deposits) είναι αναλήψιμες μετά από παρέλευση της προθεσμίας, η οποία συμφωνείται μεταξύ καταθέτη και τράπεζας (συνήθως 3,6,9 μήνες και 1 έτος). Ειδικότερα, οι συμβατικές καταθέσεις προθεσμίας διαφοροποιούνται από τις καταθέσεις όψεως και ταμειυτηρίου, κυρίως κατά το ότι οι

αποφάσεις για καταθέσεις προθεσμίας έχουν κατά βάση επενδυτικό χαρακτήρα και ακολουθούν αυτές για καταθέσεις όψεως και ταμειυτηρίου, που συνδέονται περισσότερο με το χρήμα και τις τρέχουσες συναλλαγές. Υπάρχουν τάσεις σύνδεσης των προθεσμιακών λογαριασμών, κύρια:

- Με δανειακές διευκολύνσεις
- Με επενδύσεις σε Αμοιβαία Κεφάλαια
- Σύνδεση του επιτοκίου με τις αποδόσεις ξένων Χρηματιστηρίων μέσω των δεικτών τιμών αυτών
- Συλλειτουργία σε εγχώριο νόμισμα και σε συνάλλαγμα
- Προαπόδοση των τόκων, παρόμοια με τα Έντοκα Γραμμάτια του Δημοσίου.

2.8. ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΜΕ ΠΡΟΕΙΔΟΠΟΙΗΣΗ

Παρέχουν δυνατότητες αναλήψεων από προθεσμιακές καταθέσεις υπό την προϋπόθεση καθορισμένης έγγραφης προειδοποίησης, χωρίς αφαίρεση τόκων ως ποινής, όπως στην περίπτωση κλασικών προθεσμιακών καταθέσεων. Επιτρέπονται με ορισμένο κατώτατο ποσό και μέχρι ένα ανώτατο και είχαν εισαχθεί στην Ελλάδα το 1961 με τις τότε συνθήκες. Σήμερα τείνουν να εκλείψουν με την παροχή δυνατοτήτων αναλήψεων από καταθέσεις προθεσμίας, λόγω του ανταγωνισμού των τραπεζών.

2.9. ΚΟΙΝΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ

Οι καταθέσεις σε κοινό λογαριασμό (joint accounts) δεν αποτελούν διαφορετικό είδος λογαριασμού, αλλά συνήθως λογαριασμό καταθέσεων ταμειυτηρίου, που ανοίγεται επ' ονόματι δύο ή και περισσότερων προσώπων. Δικαίωμα ανάληψης έχει είτε ο καθένας χωριστά, είτε με συνυπογραφή όλων των δικαιούχων.

Ο κοινός λογαριασμός παρότι έχει συνηθέστερα τη μορφή κατάθεσης ταμειυτηρίου, υπό ορισμένες προϋποθέσεις μπορεί να έχει τη μορφή λογαριασμού κατάθεσης όψεως.

Βασικό πλεονέκτημα των καταθέσεων σε κοινό λογαριασμό είναι η συνεξυπηρέτηση με διευκόλυνση αναλήψεων από στενούς συγγενείς ή επαγγελματικούς συνεργάτες, που έχουν απόλυτη εμπιστοσύνη μεταξύ τους. Στην περίπτωση θανάτου του ενός είναι δυνατή η ανάληψη από τον άλλο χωρίς γραφειοκρατικές διαδικασίες, επιβαρύνσεις με φόρους, κτλ.

2.10. ΔΕΣΜΕΥΜΕΝΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ

Ένα άλλο είδος καταθέσεων είναι οι δεσμευμένες καταθέσεις (blocked deposits). Η δέσμευση γίνεται είτε με τη βούληση του καταθέτη, είτε με νομοθεσία σε εφαρμογή της νομισματικής και πιστωτικής πολιτικής, είναι δηλαδή εκούσια ή ακούσια, αντίστοιχα.

Με το άνοιγμα **εκούσιας δεσμευμένης κατάθεσης**, ο καταθέτης τη συνδέει με ειδικές συνθήκες και ανάγκες του. Έτσι, μπορεί να τη χρησιμοποιήσει για συγκεκριμένες οικογενειακές ανάγκες, όπως ενηλικίωσης τέκνων, κτλ. Συνηθέστερα χρησιμοποιείται από επιχειρήσεις για μερική ή ολική κάλυψη με σκοπό τη χορήγηση εγγυητικής επιστολής (letter of credit), προκειμένου η επιχείρηση να αποκτήσει δικαίωμα συμμετοχής σε ανοικτό δημόσιο διαγωνισμό δημοσίων έργων ή κρατικών προμηθειών, κτλ. Σε περίπτωση μη τήρησης των όρων της σύμβασης, καταπίπτει η εγγυητική επιστολή υπέρ του βλαπτόμενου μέρους με το ισόποσο της δεσμευμένης κατάθεσης.

Η **ακούσια δεσμευμένη κατάθεση** γίνεται σε εφαρμογή έκτακτων παρεμβάσεων της οικονομικής πολιτικής. Συνηθέστερα παραδείγματα αποτελούν τα εισοδήματα μη μόνιμων κατοίκων μιας Χώρας που αποκτώνται εντός αυτής, η δέσμευση των αποθεματικών των ασφαλιστικών ταμείων (που συνεχίζεται στη Χώρα μας από το 1950), σε διεθνές επίπεδο επιβολή ποινών σε Χώρες που παραβιάζουν τις αρχές του ΟΗΕ (πάγωμα καταθέσεων μιας Χώρας σε άλλες Χώρες) για αξιόποινες πράξεις παραβάσεων του Νόμου (λαθρεμπόριο, εμπόριο ναρκωτικών, «βρώμικο/μαύρο χρήμα», χρηματοδότηση τρομοκρατίας, κτλ), λόγω πτώχευσης, θανάτου, κτλ.

2.11. ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΣΕ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑ

Η πλήρης απελευθέρωση του συναλλάγματος μεταξύ των χωρών της Ε.Ε ολοκληρώθηκε στην χώρα μας στις 01-08-1997 . Έτσι επιτράπηκε το άνοιγμα λογαριασμών καταθέσεων σε συνάλλαγμα από φυσικά και νομικά πρόσωπα στις εμπορικές τράπεζες και ελεύθερη διακίνηση συναλλάγματος εντός των χωρών-μελών. Λογαριασμοί σε συνάλλαγμα ανοίγονται συνήθως με μορφή καταθέσεων όψεως , ταμειυτηρίου και προθεσμίας .

Με τους λογαριασμούς σε συνάλλαγμα επιτρέπονται συναλλαγές με το εξωτερικό και συγκεκριμένα :

- Επενδύσεις και τοποθετήσεις στο εξωτερικό από μόνιμους κατοίκους της Ελλάδας για αγορές ακινήτων , τοποθετήσεις σε μετοχές , ομόλογα ή και μερίδα αμοιβαίων κεφαλαίων , συμμετοχή σε ήδη υπάρχουσες ή σε νέες εταιρίες .
- Μεταφορά κεφαλαίου για διάφορες πληρωμές μόνιμων κατοίκων της Ελλάδας όπως μισθοί και συντάξεις αμοιβές υπηρεσιών παιδείας ασφάλιστρα , αγορές βιβλίων ,συνδρομές σε εφημερίδες και περιοδικά κτλ.

- Μεταφορά εισοδημάτων μονίμων κατοίκων εξωτερικού από ενοίκια , πωλήσεις ακινήτων τόκους καταθέσεων , μερίσματα και άλλα κέρδη , προϊόντα κληρονομιών

Ο κίνδυνος υποτίμησης του εγχώριου νομίσματος λειτουργεί συμψηφιστικά με τη διαφορά των επιτοκίων σε εγχώριο νόμισμα και σε συνάλλαγμα , για στροφή των καταθετών σε καταθέσεις σε συνάλλαγμα .Σε περίπτωση αρκετά μεγάλης διαφοράς , εφόσον τα επιτόκια στο εξωτερικό υστερούν σημαντικά , συμφέρει τους επενδυτές , άτομα και επιχειρήσεις , να καταθέτουν στο εσωτερικό σε εγχώριο νόμισμα και να προσφεύγουν σε εξωτερικό δανεισμό για την χρηματοδότηση των επενδυτικών τους σχεδίων . Αυτό συνεπάγεται ότι αναλαμβάνονται οι κίνδυνοι υποτίμησης του εγχώριου νομίσματος ειδικότερα εφόσον δεν υπάρχουν δυνατότητες αντισταθμιστικής κάλυψής τους .

2.12. ΑΝΟΙΚΤΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ

Οι Ανοικτοί λογαριασμοί αποτελούν χαρακτηριστική μορφή σύνθετης καταθετικής – χρηματοδοτικής λειτουργίας . Πρόκειται για συμφωνίες βάσει των οποίων οι συμβαλλόμενοι , τράπεζα και πελάτης , που μπορεί να είναι φυσικό ή νομικό πρόσωπο , αναλαμβάνουν την υποχρέωση να ενισχύουν ο ένας την αγοραστική δύναμη του άλλου . Οι ανοικτοί λογαριασμοί κινούνται με χρεοπιστώσεις, που με την καταχώρηση τους χάνουν την αυτοτέλειά τους . Γίνεται κεφαλαιοποίηση των δεδουλευμένων τόκων και προμηθειών και κλείσιμο των ανοικτών λογαριασμών περιοδικά τουλάχιστον ανά τρίμηνο ή κατά μεγαλύτερα διαστήματα , σύμφωνα με τη σύμβαση που συνεπάγεται μεταξύ της τράπεζας και του πελάτη . Η σύμβαση είναι έγγραφη συμφωνία , όπου αναφέρονται με λεπτομέρεια οι όροι δανεισμού ή της χορηγούμενης πίστωσης . Υπάρχουν δύο κατηγορίες ανοικτών λογαριασμών : οι αλληλόχρεοι λογαριασμοί και οι λογαριασμοί υπεραναλήψεων .

Οι αλληλόχρεοι λογαριασμοί συνάπτονται μεταξύ τραπεζών και επιχειρήσεων/ πελατών τους . Συνδέονται με αμοιβαίες πιστώσεις και οφειλές μεταξύ των συμβαλλομένων κατά διαδοχικό και εναλλασσόμενο τρόπο . Οι αμοιβαίες πιστώσεις και χρεώσεις κινούνται εντός του ενιαίου λογαριασμού και χάνουν την αυτοτέλεια και την ατομικότητά τους . Στη σύμβαση ενός αλληλόχρεου λογαριασμού περιλαμβάνονται όλοι οι όροι του δανεισμού και των χορηγούμενων πιστώσεων .

Οι λογαριασμοί υπεραναλήψεων είναι επίσης ανοικτοί λογαριασμοί και συνάπτονται από τράπεζες και ατομικούς πελάτες τους . Στους όρους των συμβάσεων των λογαριασμών αυτών περιλαμβάνονται τα επιτόκια , το ανώτατο ποσό επιδότησης και οι καλύψεις ή μη καλύψεις , κατά περίπτωση . Με το νέο αυτό λογαριασμό , επιδιώχθηκε από τις τράπεζες η μείωση των επιπτώσεων από τη μη εκπλήρωση των υποχρεώσεων εξυπηρέτησης χρεών , ιδιαίτερα από την καταναλωτική πίστη .

2.13. ΛΟΙΠΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ

2.13.1. Εμπορικοί λογαριασμοί

Υπάγονται συμβατικοί εμπορικοί λογαριασμοί με βελτιωμένη μορφή , μέσω μετεξέλιξής τους . Πρόκειται για λογαριασμούς που επικρατεί το πιστωτικό στοιχείο . Οι κυριότεροι από τους λογαριασμούς αυτούς παρουσιάζουν διαφοροποίηση σε σχέση με την πιστοδότηση των παρακάτω κλάδων :

- Τεχνικές εταιρίες
- Εξαγωγικές εταιρίες
- Βιοτεχνικές επιχειρήσεις
- Λογαριασμοί σε ξένο νόμισμα

Η χρηματοδότηση των εξαγωγών γίνεται μέσω χορήγησης πιστώσεων από τις τράπεζες σε εξαγωγικές επιχειρήσεις . Αυτές έχουν την μορφή χρηματοδοτήσεων με βραχυπρόθεσμα κεφάλαια κίνησης για την παραγωγή προϊόντων προς εξαγωγή και για την προετοιμασία των εξαγωγών τους . Οι κυριότερες μορφές εξαγωγικών πιστώσεων είναι ;

α) προχρηματοδότηση για την προετοιμασία των εξαγωγών

β) χρηματοδότηση των εξαγωγών έναντι φορτωτικών εγγράφων.

Η πρώτη γίνεται έναντι ανοιγμένων πιστώσεων εξωτερικού ή κλεισμένων πράξεων και έχει διάρκεια εξόφλησης ανάλογα με τις συνθήκες παραγωγής και εμπορίας των προϊόντων που πρόκειται να εξαχθούν . Η δεύτερη χορηγείται με μορφή προκαταβολής έναντι φορτωτικών εγγράφων για βιομηχανικά ή βιοτεχνικά προϊόντα προς εξαγωγή . Έχει διάρκεια που εξαρτάται από το χρόνο πληρωμής των εγγράφων και ο διακανονισμός της προχρηματοδότησης ενεργείται με την παράδοση των φορτωτικών εγγράφων στην τράπεζα , την εξόφληση του προϊόντος της εξαγωγής και την μετατροπή του συναλλάγματος σε εγχώριο νόμισμα .

2.13.2. Διατραπεζικοί λογαριασμοί

Για το καθημερινό κλείσιμο ταμείου οι τράπεζες που αντιμετωπίζουν πρόβλημα ρευστότητας , έχουν σήμερα διάφορες δυνατότητες αναλήψεων από την κεντρική τράπεζα , καθώς και δανεισμού από άλλες τράπεζες με διατραπεζικά κεφάλαια από την λεγόμενη διατραπεζική αγορά , που έχει αναπτυχθεί σε πλαίσια ανεπτυγμένων χρηματοπιστωτικών συστημάτων .δηλαδή τράπεζες με ανεπαρκή χρηματικά διαθέσιμα δανείζονται προσωρινά με κάποιο επιτόκιο από τράπεζες με πλεόνασμα ρευστών διαθεσίμων .

Τα επιτόκια για την άντληση ρευστότητας των τραπεζών από την κεντρική τράπεζα ρυθμίζονται με το βασικό επιτόκιο αυτής . Τα διατραπεζικά επιτόκια στηρίζονταν για μεγάλο χρονικό διάστημα στο διατραπεζικό επιτόκιο του Λονδίνου , με τοπικές διαφοροποιήσεις ανάλογα με τις τοπικές συνθήκες .

Τα διατραπεζικά επιτόκια και το βασικό επιτόκιο της κεντρικής τράπεζας επηρεάζουν το πλέγμα των επιτοκίων των διαφόρων κατηγοριών τραπεζικών λογαριασμών.

2.13.3. Δάνεια Εξαγοράς εξοπλισμού

Πρόκειται για μέσο-μακροπρόθεσμη τραπεζική δανειοδότηση για αγορά εξοπλισμού από επιχειρήσεις-πελάτες των τραπεζών .Εγκρίνονται βάσει μελέτης εφικτότητας ,μπορούν να συνδυάζονται με ανοικτούς λογαριασμούς με αύξηση του πιστωτικού ορίου , να περιλαμβάνουν υποθήκευση του προς αγορά εξοπλισμού ή πρόσθετες υποθήκες κτλ .

Υπάρχουν επίσης και διεθνή δάνεια που είναι στην ουσία όρια πιστώσεων που ανοίγονται από ξένους χρηματοδοτικούς οίκους , σήμερα κατά βάση από την ευρωπαϊκή τράπεζα επενδύσεων , σε χρηματοδοτικούς οργανισμούς για την χρηματοδότηση επενδύσεων που ικανοποιούν τα χρηματοδοτικά κριτήρια της τράπεζας .

2.13.4. Εξαγορές με δάνεια

Οι εξαγορές με δάνεια είναι μια μορφή τραπεζικής επένδυσης , που επιτρέπει σε μια τράπεζα να αυτασφαλίσει την εξαγορά μιας επιχείρησης όχι μόνο με δικά της κεφάλαια , αλλά και με δανεισμό τον οποίο συνάπτει βασικά στην διατραπεζική αγορά .

2.13.5. Ασφαλιστικές διευκολύνσεις Εκδόσεων

Οι Ασφαλιστικές Διευκολύνσεις εκδόσεων αντικατέστησαν πιο πρόσφατα σε μεγάλο βαθμό τα παραδοσιακά δάνεια από κοινοπραξίες τραπεζών .Παρέχονται με βραχυχρόνια γραμμάτια τριών ή έξι μηνών πληρωτέα στον κομιστή , τα οποία μπορούν να μεταπωληθούν . Εκδίδονται από το δανειζόμενο και αναλαμβάνονται από κοινοπραξία τραπεζών , που έχει την υποχρέωση να αγοράσει ως ανάδοχος όλο το ποσό της έκδοσης .

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

3.1. ΠΙΣΤΩΤΙΚΑ ΔΕΛΤΙΑ – ΠΛΑΣΤΙΚΕΣ ΚΑΡΤΕΣ

3.1.1 Το πλαστικό χρήμα

Το “νόμιμο χρήμα”, δηλαδή το επίσημο νόμισμα των διαφόρων κρατών πέρασε πρώτα από τη μεταλλική φάση, με την κοπή νομισμάτων από χρυσό, ασημί, άργυρο. Ακολούθησε η φάση του χαρτονομίσματος, ως τραπεζογραμμάτιου, που η τράπεζα είναι υποχρεωμένη να μετατρέψει σε ορισμένη ποσότητα μεταλλικού νομίσματος ή σε συνάλλαγμα ή και σε χρυσό. Επίσης ως “καταναγκαστικού χαρτονομίσματος” όταν ισχύει η αναγκαστική κυκλοφορία και το χαρτονόμισμα που αποτελεί υποχρεωτικό μέσο με την αναγραφόμενη πάνω σε αυτό αξία, χωρίς υποχρέωση της τράπεζας για ανταλλαγή του με νομίσματα, χρυσό ή συνάλλαγμα. Η τρίτη φάση συμπίπτει με την χρησιμοποίηση “πιστωτικού χρήματος”, δηλαδή των πιστωτικών μέσων που χρησιμοποιούνται αντί νομίσματος, όπως η επιταγή, η συναλλαγματική, το γραμμάτιο σε διαταγή κ.α. στη φάση αυτή ανήκει και το “λογιστικό χρήμα” που είναι οι καταθέσεις όψεως, οι οποίες διακινούνται με επιταγές. Οι παραπάνω φάσεις είναι τα μέσα που χρησιμοποιήθηκαν σαν χρήμα.

Από το 1950 περίπου εμφανίσθηκε το “πλαστικό χρήμα” και λέγεται πλαστικό γιατί αντιπροσωπεύεται από πλαστικό δελτίο-κάρτα, που έχει τυπωμένο το όνομα του δικαιούχου και τον κωδικό του αριθμό. Αυτό το χρησιμοποιεί ο δικαιούχος κατά διάφορους τρόπους με χρέωση της εκδότριας Α.Ε.. Στην συνέχεια αυτή εισπράττει το ποσό της χρέωσης από το δικαιούχο οφειλέτη προσθέτοντας τον τόκο που αναλογεί στο χρόνο διάρκειας της χρέωσης μέχρι την ημέρα της πληρωμής του οφειλόμενου ποσού και ορισμένων δικαιωμάτων (όπως η ετήσια συνδρομή για την κατοχή της κάρτας). Η εκδότρια Α.Ε., όπου συνήθως είναι τράπεζα ή ασφαλιστική εταιρία, παραχωρεί την κάρτα υπό ορισμένους όρους, όπως η χρονική της διάρκεια και το ύψος του ποσού μέχρι το οποίο μπορεί να χρησιμοποιηθεί. Η εξόφληση του ποσού για το οποίο χρησιμοποιήθηκε η κάρτα, γίνεται είτε στο σύνολο του κάθε μήνα, είτε τμηματικά σε μηνιαίες δόσεις. Κάθε μήνα η εκδότρια Α.Ε. στέλνει αναλυτικό λογαριασμό στον κάτοχο της κάρτας και οφειλέτη, ο οποίος περιλαμβάνει τις χρεώσεις σε βάρος του, τις πιστώσεις υπέρ αυτού και το υπόλοιπο που μένει. Μπορεί να γίνει και σύνδεση του λογαριασμού της κάρτας με το λογαριασμό καταθέσεων του κατόχου της, ώστε οι χρεοπιστώσεις να γίνονται άμεσα.

Το πλαστικό χρήμα λέγεται και ηλεκτρονικό, επειδή όλες οι διαδικασίες γίνονται μέσω ηλεκτρονικών υπολογιστών.

Η εξέλιξη της χρησιμοποίησης πλαστικών καρτών ήταν ραγδαία. Σήμερα σε ολόκληρο τον κόσμο ένα μεγάλο μέρος των συναλλαγών για προμήθειες άμεσων καταναλωτικών αγαθών πραγματοποιείται με την χρήση πλαστικών καρτών.

3.2. ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΡΤΩΝ

Οι κατηγορίες των πλαστικών καρτών είναι:

1. *Πιστωτικές Κάρτες* (credit cards). Δίνουν στον κάτοχο το δικαίωμα να κάνει αγορές διαφόρων ειδών μέχρι ένα ορισμένο ύψος ποσού που καθορίζει η τράπεζα, χωρίς να πληρώνει μετρητά. Αυτά τα πληρώνει αργότερα στην τράπεζα ή τα εξοφλεί με άμεση χρέωση του λογαριασμού που τηρεί σε αυτή. Ο αριθμός των καταστημάτων από όπου μπορεί να κάνει αγορές είναι μεγάλος και αφορά εκείνα τα καταστήματα που έχουν συμβληθεί με την τράπεζα και δέχονται τις πλαστικές κάρτες της. Η διαπίστωση του αν ο κάτοχος της κάρτας έχει το δικαίωμα να κάνει μια αγορά ορισμένου ύψους γίνεται ON LINE μέσω κεντρικού ηλεκτρονικού υπολογιστή, όπου παρέχει την πληροφορία σε εθνικό ή διεθνές επίπεδο.
2. *Χρεωστική Κάρτα* (charge card). Είδος πιστωτικής κάρτας με την οποία πληρώνεται ένα ποσό. Αυτή όμως δεν δίνει την δυνατότητα στον χρήστη να πάρει ένα δάνειο από την τράπεζα, υποχρεούται να εξοφλήσει το συνολικό ποσό στο τέλος του μήνα για να αποκτήσει αυτό το δικαίωμα.
3. *Ταμειακή Κάρτα* (cash card) ή *Έξυπνη Κάρτα* (smart card). Είναι κάρτα με μικροτσίπ και χρησιμοποιείται για την ανάληψη ορισμένου ποσού από Αυτόματη Ταμειακή Μηχανή (Α.Τ.Μ.) .
4. *Κάρτες για διάφορες τραπεζικές εργασίες*. Είναι μια κατηγορία έξυπνων καρτών (smart cards) με μικροτσίπ. Αυτές εκτελούν διάφορες τραπεζικές εργασίες όπως καταθέσεις, μεταφορά χρημάτων από λογαριασμό σε λογαριασμό, ενημερώσεις λογαριασμών ,εκτός από ανάληψη χρημάτων.
5. *Ασφαλιστικές Κάρτες* (insurance cards). Αυτές που παρέχουν ορισμένη ασφαλιστική κάλυψη και νοσοκομειακή περίθαλψη.
6. Εκτός από τις παραπάνω βασικές κατηγορίες υπάρχουν και οι εξής διακρίσεις των πιστωτικών καρτών.
 - Κάρτες που ισχύουν μόνο στο εσωτερικό της χώρας και κάρτες που ισχύουν τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό.

- Συνδυασμός πιστωτικής και ασφαλιστικής κάρτας που συνδυάζει τις δυνατότητες των δυο αυτών κατηγοριών.
- Κάρτες ειδικές για εμπορικές επιχειρήσεις (business cards) που τις εξυπηρετούν γιατί συνήθως δεν έχουν περιοριστικό όρο για δαπάνες.
- Κάρτες με δυνατότητα αναλήψεων και στο εξωτερικό σε ξένα νομίσματα.
- Κάρτες οικογενειακές (family cards) με ευρύτερα περιθώρια για την εξυπηρέτηση οικογενειακών αναγκών.
- Ταμειακή κάρτα διαρκούς εξυπηρέτησης. Εξυπηρετεί 24 ώρες και 365 ημέρες το χρόνο.
- Κάρτα που παρέχει πίστωση σε περίπτωση ενοικίασης αυτοκινήτου στο εσωτερικό και εξωτερικό.
- Κάρτα που εξασφαλίζει ιατρική και νομική βοήθεια στο εξωτερικό.
- Κάρτα με ενσωματωμένη τη φωτογραφία του δικαιούχου που τον προστατεύει σε περίπτωση κλοπής.
- Travelers check card. Είδος cash cards στο οποίο ο ταξιδιώτης καταθέτει σε μια τράπεζα ένα ποσό και μπορεί να χρησιμοποιεί την κάρτα σαν είδος ταξιδιωτικής επιταγής.
- Ασφαλιστική κάρτα με καλύψεις σε όλο τον κόσμο, στα άτομα και στα οχήματα.

3.3. ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ - ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ

3.3.1. Πλεονεκτήματα

1. Είναι εύχρηστες
2. Απαλλάσσουν τον κάτοχο από το φόρτο και τους κινδύνους των μετρητών
3. Η εξόφλησή τους γίνεται μετά την πάροδο ενός μήνα από την χρήση τους
4. Διευκολύνουν τις αγορές άμεσων καταναλωτικών αγαθών
5. Εξυπηρετούν το λιανικό εμπόριο και συμβάλλουν στην αύξηση των πωλήσεών του

3.3.2. Μειονεκτήματα

1. Οδηγούν σε υπερκαταναλωτισμό
2. Ωθούν σε σπατάλες γιατί παρασύρουν τους χρήστες σε αγορά πέρα από τις ανάγκες τους και πάνω από τις πραγματικές τους δυνατότητες.
3. Δημιουργεί πρόβλημα ασφάλειας σε περιπτώσεις κλοπών και απωλειών.
4. Η απεριόριστη δυνατότητα αγορών στο εξωτερικό είναι πιθανό να προκαλέσει συναλλαγματικά προβλήματα.
5. Αποτελούν φορολογικό τεκμήριο για τους κατόχους.
6. Είναι ενδεχόμενη η πρόκληση πληθωριστικών πιέσεων από την αλόγιστη χρήση τους.
7. Είναι γεγονός ότι πολύ και πολλούς εξυπηρετούν, είναι όμως βέβαιο ότι σε πολλούς προκάλεσαν οικονομικά αδιέξοδα.
8. Η διαφήμιση με αντικείμενο τις κάρτες , που είναι συνέπεια του μεγάλου ανταγωνισμού μεταξύ των τραπεζών επηρεάζει τις αποφάσεις , τόσο εκείνων που σπεύδουν να αποκτήσουν πλαστική κάρτα , όσο και των τραπεζών που συναγωνίζονται ποια θα εκδώσει μεγαλύτερο αριθμό τέτοιων καρτών .
9. Χωρίς αμφιβολία κρύβει κινδύνους η χωρίς έλεγχο ή και η αυθαίρετη πολλές φορές έκδοση καρτών.

3.4. Η ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ - ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΚΑΤΟΧΟΥ

3.4.1. Η διαδικασία

Αυτός που επιθυμεί να αποκτήσει μια πιστωτική κάρτα , συμπληρώνει έντυπη αίτηση που του παραδίδει η τράπεζα. Αυτή περιλαμβάνει τα ατομικά του στοιχεία για

τα εισοδήματά του , στοιχεία για τις τράπεζες με τις οποίες συνεργάζεται και για την κατοχή άλλης κάρτας και πληροφορίες για το επάγγελμά του.

Αν επιθυμεί να έχει και πρόσθετη κάρτα σημειώνονται και τα στοιχεία του δεύτερου προσώπου. Στην αίτηση αναφέρεται ότι η έγκριση της αίτησης γίνεται από επιτροπή. Το πιο συνηθισμένο είναι η έγκριση να γίνεται από το ειδικό Τμήμα Πιστωτικών Καρτών. Λειτουργεί σε κάθε κατάσταση τράπεζας και παίρνει τις αναγκαίες πληροφορίες είτε από το τμήμα καταθέσεων, είτε από το τμήμα χορηγήσεων.

Σημασία έχουν σε περίπτωση έκδοσης κύριας και πρόσθετης κάρτας ότι :

- η αίτηση έχει και την έννοια της υπεύθυνης δήλωσης για τα περιουσιακά στοιχεία που αναφέρονται.
- η αίτηση αποτελεί και δήλωση ανεπιφύλακτης αποδοχής των όρων που σημειώνονται στο πίσω μέρος.

- ο αιτών και οι αιτούντες την πρόσθετη κάρτα δέχονται, να είναι συνοφειλέτες σε ολόκληρο το ποσό και εγγυώνται ο καθένας υπέρ του άλλου για την πληρωμή των λογαριασμών. Επίσης παραιτούνται του δικαιώματος της διζήσεως , δηλαδή του δικαιώματος ένστασης που μπορεί να προβληθεί από έναν εγγυητή ο οποίος μπορεί να αρνηθεί την καταβολή της οφειλής , μέχρι ο δανειστής να προχωρήσει σε αναγκαστική εκτέλεση κατά του οφειλέτη.

3.4.2. Οι κυριότερες υποχρεώσεις του κατόχου κάρτας

Οι κυριότερες υποχρεώσεις είναι :

1. η κάρτα είναι αυστηρά προσωπική και το δικαίωμα χρήσης της ανήκει αποκλειστικά στον κάτοχό της.
2. για την χορήγηση της κάρτας ο δικαιούχος πληρώνει ένα χαρτόσημο και την εκάστοτε ισχύουσα ετήσια συνδρομή, σε περίπτωση επίδοσης κύριας και πρόσθετης κάρτας, τόσο την πρώτη όσο και την δεύτερη , τις χρησιμοποιούν μόνο οι δικαιούχοι επ' ονόματι των οποίων εκδόθηκαν.
3. ο κάτοχος έχει δικαίωμα να χρησιμοποιεί την κάρτα σε καταστήματα που συνεργάζονται με τον οργανισμό στον οποίο ανήκει και η εκδότη τράπεζα και αναγνωρίζονται από το σχετικό σύμβολο.

4. ο κάτοχος μπορεί να κάνει αγορές μόνο μέχρι το ποσό που ορίζει η τράπεζα.
5. ο κάτοχος και ο εγγυητής αναγνωρίζει ότι κάθε μηνιαίος λογαριασμός αποτελεί πλήρη απόδειξη της οφειλής του.
6. η τράπεζα έχει το δικαίωμα να καταγγείλει οποτεδήποτε και χωρίς προειδοποίηση τη σύμβαση με τον κάτοχο και να απαγορεύει οποιαδήποτε χρήση της κάρτας. Επίσης δικαιούται να τροποποιεί την σύμβαση.
7. Οι μηνιαίοι λογαριασμοί που αφορούν την πρόσθετη κάρτα στέλνονται στον κάτοχο της κύριας, εκτός αν η τράπεζα δεχτεί να τους στέλνει και στους κατόχους της πρόσθετης κάρτας.
8. Σε περίπτωση κλοπής ή απώλειας ο κάτοχος της κάρτας υποχρεούται να ειδοποιήσει αμέσως την τράπεζα και αν του ζητήσει η τράπεζα , να υποβάλλει και υπεύθυνη δήλωση αλλιώς ευθύνεται απέναντι στην τράπεζα για οποιαδήποτε ζημιά προκληθεί.

3.5. ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΕΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΚΑΡΤΕΣ

Οι επιχειρηματικές πιστωτικές κάρτες αποτελούν πιστωτικές κάρτες , η έκδοση και η κυκλοφορία των οποίων είναι προϊόν συνεργασίας μεγάλων εμπορικών καταστημάτων και διαθέτουν μεγάλα πελατολόγια με εμπορικές τράπεζες. Ειδικότερα

Α) στα σχήματα συνεργασίας στις επιχειρηματικές πιστωτικές κάρτες , κάθε συνεργαζόμενο μέρος αναλαμβάνει μια συγκεκριμένη περιοχή ευθύνης ανάλογα με την ιδιότητα του . Έτσι η εμπορική επιχείρηση αναλαμβάνει την εμπορική πλευρά της συνεργασίας , δηλαδή την προώθηση και την πώληση της πιστωτικής κάρτας . Η τράπεζα αναλαμβάνει την ευθύνη του πιστωτικού μέρους της συνεργασίας , δηλαδή τον πιστοληπτικό έλεγχο των υποψηφίων πελατών , τη χρέωση , πίστωση και παρακολούθηση του λογαριασμού τους και γενικά ότι αφορά θέματα έκδοσης και διαχείρισης της κάρτας .

Β) τα διεθνή διατραπεζικά δίκτυα , όπως είναι η Visa , η MasterCard , η Diners Club , η Microsoft , προσφέρουν το δίκτυο των συμβεβλημένων με αυτές επιχειρήσεων για αγορά προϊόντων ή υπηρεσιών από τους κατόχους της κάρτας . Από τις συνεργασίες αυτές εκτιμάται ότι όλοι έχουν οφέλη : οι επιχειρήσεις αυξάνουν τις πωλήσεις τους και διευρύνουν τον κύκλο της πελατείας τους , οι τράπεζες κερδίζουν την αύξηση του τζίρου των καρτών και οι καταναλωτές ωφελούνται από τις εκπτώσεις και τις πρόσθετες παροχές που τους προσφέρονται .

Γ) οι επιχειρηματικές πιστωτικές κάρτες είναι αρκετά διαδεδομένες στο

εξωτερικό όπου κυκλοφορούν πολλά χρόνια . Στην Ελλάδα έχουν κάνει την εμφάνιση τους το 1995. Ήδη κυκλοφορούν επιχειρηματικές πιστωτικές κάρτες σε συνεργασία με ασφαλιστικές εταιρίες , άλλες επιχειρήσεις και αλυσίδες πολυκαταστημάτων , ακόμα και με ποδοσφαιρικές ομάδες , παρέχοντας μια ευρεία γκάμα διευκολύνσεων .

Δ) σε περιπτώσεις ταξιδιωτικής ασφάλισης ατυχημάτων καλύπτονται συνήθως οι μετακινήσεις με ιδιωτικό αυτοκίνητο με παραμονή στον τόπο του προορισμού μέχρι 30 ημέρες , με εξαίρεση τις μετακινήσεις για καθημερινές και συνήθεις ασχολίες .

Ε) γενικότερα οι επιχειρηματικές πιστωτικές κάρτες παρέχουν στους κατόχους τους όλες τις υπηρεσίες που προσφέρει μια συμβατική πιστωτική κάρτα : αγορές με πίστωση , ανάληψη μετρητών , συνάλλαγμα για ταξίδια στο εξωτερικό , ανάληψη μετρητών από Α.Τ.Μ.

Οι πιστωτικές κάρτες δεν έχουν ακόμα κατορθώσει να πείσουν το καταναλωτικό κοινό για τις ευκολίες που παρέχουν , καθώς ένα στα τρία νοικοκυριά διαθέτει και χρησιμοποιεί στις συναλλαγές του το πλαστικό χρήμα . Παρότι οι τράπεζες με σκοπό να προσελκύσουν την προσοχή των καταναλωτών για την απόκτηση και χρήση πιστωτικών καρτών , προσφέρουν μειωμένα επιτόκια για το πρώτο εξάμηνο , διεξάγουν διαγωνισμούς , κληρώσεις , επιστροφή χρημάτων μέσω δωροεπιταγών κ.α.

3.6. ΕΞΥΠΝΕΣ ΚΑΡΤΕΣ

Η λεγόμενη έξυπνη κάρτα προσφέρει τεράστιες δυνατότητες προς αξιοποίηση , μεγάλη μνήμη , ενσωματωμένες επεξεργασίες , ταχύτητα και υψηλή ασφάλεια .

Η έξυπνη κάρτα είναι μια πλαστική κάρτα που σε ένα σημείο της έχει τοποθετηθεί ένας μικροεπεξεργαστής . Αυτός περιλαμβάνει μνήμη για πρόγραμμα που επιτρέπει εσωτερική επεξεργασία και απομνημόνευση δεδομένων . Ο εκδότης προγραμματίζει το τσιπ και προσδιορίζει τον τρόπο με τον οποίο θα λειτουργήσει η κάρτα . Η μνήμη του προγράμματος περιλαμβάνει εντολές που ενεργοποιούνται με την κατάλληλη τάση ρεύματος . Η μνήμη δεδομένων μπορεί να διαιρεθεί σε ζώνες με διαφορετική λειτουργία η κάθε μια από αυτές . Άλλες ζώνες μπορεί να είναι ελεύθερα προσπελάσιμες και άλλες να απαιτούν χρήση ειδικού κωδικού προκειμένου να αποκτηθεί πρόσβαση .

Τα κύρια πλεονεκτήματα της έξυπνης κάρτας εξατομικεύονται με τα εξής :

- Το τσιπ είναι ένα ενσωματωμένο ολοκληρωμένο κύκλωμα , που έχει μεγάλες ικανότητες επεξεργασίας και κάτω από ορισμένες συνθήκες επεξεργασίας από ένα δίκτυο πληρωμών on-line .
- Έχει χωρητικότητα 80 φορές μεγαλύτερη από μια μαγνητική ταινία
- Είναι ανθεκτικότερη από μια μαγνητική ταινία
- Προσφέρει μεγάλη ασφάλεια
- Επιτρέπει ορισμένες συναλλαγές να γίνονται off-line , μειώνοντας έτσι τα έξοδα τηλεπικοινωνίας .

Η επέκταση της τεχνολογίας της έξυπνης κάρτας των τσιπς είναι διαφορετική από χώρα σε χώρα . Αν και είναι προφανές ότι η έξυπνη κάρτα προσφέρει αυξημένη

ασφάλεια έναντι απάτης , όμως το όφελος αυτό από μόνο του δεν είναι επαρκές για να δικαιολογήσει το κόστος ανάπτυξης μιας παγκόσμιας υποδομής για τη γενίκευση της υποδομής της .

3.7. ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΑ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΑ

3.7.1 Μετεξέλιξη από το πλαστικό χρήμα

Οι τραπεζικές συναλλαγές περνούν βαθμιαία στην ηλεκτρονική εποχή , με προοπτικές επικράτησής τους σε βάρος του χρήματος . Αυτό σε συνάρτηση με την ανάπτυξη της τηλεκπαίδευσης μπορεί να αλλάξει τον κόσμο των συναλλαγών όπως τον ξέρουμε σήμερα .

Μέσω των Α.Τ.Μ. και της επέκτασης των χρηματοπιστωτικών συναλλαγών σε 24ωρη βάση , έχει εκτιμηθεί ότι το κόστος είναι 43 % λιγότερο από την αλλαγή συναλλάγματος σε αεροδρόμια και σε ξένες τράπεζες . Ακόμη λιγότερο κοστίζει η ηλεκτρονική οργάνωση της επικοινωνίας και των τραπεζικών συναλλαγών από το σπίτι , παράλληλα με την ηλεκτρονική ανάπτυξη του εμπορίου .

Ειδικότερα με την νέα ηλεκτρονική φωτεινή τεχνολογία μέσω των διαδυκτίων η ενημέρωση από μεγάλες αποστάσεις σε παγκόσμιο επίπεδο . Οι πολυοριστρικές λύσεις πολυμέσων περιλαμβάνουν ένα νέο πρόγραμμα , το λεγόμενο επταδιάστατο χαρτοφυλάκιο , που θα διευκολύνει την διαμόρφωση χαρτοφυλακίων των επενδυτών με τα λεγόμενα ηλεκτρονικά χαρτοφυλάκια ,που έχουν αρχίσει ήδη να κυκλοφορούν .

3.7.2. Εφαρμογές των Ηλεκτρονικών Χαρτοφυλακίων

Ελληνικές τράπεζες έχουν αρχίσει να συμμετέχουν σε πρόγραμμα ανάπτυξης ηλεκτρονικού χαρτοφυλακίου . Τα ηλεκτρονικά χαρτοφυλάκια συντελούν επίσης στην αντικατάσταση μεταφοράς και χρήσης μετρητών για μικρές συναλλαγές .

Στο ηλεκτρονικό χαρτοφυλάκιο η έξυπνη κάρτα παρέχει δυνατότητα διατήρησης ενός χρηματικού ποσού μέσω τσιπς . Η αξία των αγοραζόμενων προϊόντων αφαιρείται από την αποθηκευμένη αξία της κάρτας κάθε φορά που ο καταναλωτής την χρησιμοποιεί .

3.7.3. Δίκτυο ηλεκτρονικών Χαρτοφυλακίων

Το 1994 το Ευρωπαϊκό Νομισματικό Ινστιτούτο ενέκρινε τα συστήματα πληρωμών των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης . Σαν φυσικό επακόλουθο η Τράπεζα της Ελλάδας θεσμοθέτησε ένα νέο μέσο διακίνησης του χρήματος , που ονομάστηκε

ηλεκτρονικό χαρτοφυλάκιο .Το νέο αυτό μέσο έχει σκοπό να διευκολύνει τον καταναλωτή προκειμένου να διεκπεραιώνει ηλεκτρονικά πλέον τις οικονομικές του συναλλαγές .

Την ηλεκτρονική διακίνηση του χρήματος εξασφαλίζουν τα υψηλής τεχνολογίας ηλεκτρονικά μέσα , με τα οποία εξοπλίζονται οι τράπεζες , με αλματώδεις ρυθμούς . Στα ηλεκτρονικά αυτά μέσα περιλαμβάνονται οι σταθμοί ενημέρωσης ή φόρτισης του ηλεκτρονικού χαρτοφυλακίου , καθώς και οι σταθμοί των ηλεκτρονικών αγορών .

Οι σταθμοί ενημέρωσης είναι τερματικά που φορτίζουν , δηλαδή μεταφέρουν χρηματικές αξίες από το λογαριασμό του πελάτη-κατόχου στο ηλεκτρονικό πορτοφόλι .

Μια τέτοια τερματική διάταξη είναι και το Microbank , το οποίο επιτρέπει στον κάτοχο του να φορτίζει το πορτοφόλι του , όπου και να βρίσκεται με την βοήθεια ενός απλού τηλεφώνου, χωρίς να είναι υποχρεωμένος να πηγαίνει σε κάποιο τραπεζικό κατάστημα . Οι δυνατότητες όμως του Microbank δίνουν πλέον νέα μορφή στο ηλεκτρονικό πορτοφόλι και ανοίγουν το δρόμο για πραγματικά αυτοεξυπηρετούμενες τραπεζικές εργασίες . Από την οθόνη του Microbank ο πελάτης μπορεί να δει την κίνηση και το υπόλοιπο του λογαριασμού του , Επιπλέον μπορεί να εξοφλήσει τις πιστωτικές του κάρτες , να δώσει πάγιες εντολές στη τράπεζα του να δει τις τιμές συναλλάγματος και του χρηματιστηρίου ή και τις κινήσεις επιταγών , γραμματίων , δόσεων για δάνεια κτλ . Από την πλευρά των τραπεζών το Microbank λειτουργεί ως το απόλυτο μέσο που προσφέρουν ή θα προσφέρουν στο μέλλον . μπορεί να γίνει η βάση και για άλλα πρωτοποριακά προϊόντα – υπηρεσίες , όπως η παροχή ηλεκτρονικού – ασφαλιστικού ιστορικού ή υπηρεσίες παραγγελιών – αγορών μέσω τηλεφώνου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

4.1. ΔΑΝΕΙΣΜΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΙΔΙΩΤΩΝ

4.1.1. Γενικά για τις επενδύσεις

Επένδυση με ευρεία έννοια είναι η μετατροπή χρηματικού κεφαλαίου σε υλικά και άυλα αγαθά , δηλαδή σε πραγματικό κεφάλαιο και δικαιώματα.

Με περιορισμένη έννοια , είναι η μετατροπή χρηματικού κεφαλαίου σε πραγματικό και κυρίως σε παραγωγικά μέσα , όταν αφορά τις βιομηχανικές επιχειρήσεις .

Ανάλογα με τον φορέα που διαθέτει το χρηματικό κεφάλαιο οι επενδύσεις διακρίνονται σε *δημόσιες* , όταν φορέας είναι το κράτος ,σε *ιδιωτικές* , όταν φορείς είναι ιδιώτες .

Οι σημαντικότερες από τις ιδιωτικές επενδύσεις είναι οι *επιχειρησιακές* , κατά τις οποίες οι επιχειρήσεις ως φορείς διαθέτουν χρηματικό κεφάλαιο για την πραγματοποίηση επενδύσεων σε πάγιες εγκαταστάσεις .

Η διάθεση χρηματικού κεφαλαίου για καταθέσεις και αγορά τίτλων , ομολόγων, ομολογιών, μετοχών λέγεται και επένδυση.

4.1.2. Η σημασία των επενδύσεων

Οι επενδύσεις δημόσιες και ιδιωτικές , έχουν μεγάλη σημασία για την εθνική οικονομία μιας χώρας γιατί :

- με την ευνοϊκή τους πολλαπλασιαστική τους επενέργεια προκαλείται αύξηση του εθνικού εισοδήματος.
- περιορίζουν τις συναλλαγματοβόρες εισαγωγές όταν συντελούν στο να παραχθούν προϊόντα που προηγουμένως εισάγονταν από το εξωτερικό . Ακόμα αυξάνουν τις συναλλαγματοφόρες εξαγωγές αν συντελούν στο να παραχθούν προϊόντα διεθνώς ανταγωνιστικά και εξαγωγικά.
- συμβάλλουν στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας κα υποβοηθούν την αντιμετώπιση της κοινωνικής μάστιγας της ανεργίας.

- αυξάνουν το εθνικό παραγωγικό δυναμικό.

Για όλους αυτούς τους λόγους τα κράτη θεσπίζουν κίνητρα τόσο για την εισαγωγή κεφαλαίων από το εξωτερικό για την διενέργεια επενδύσεων και γενικά για την πραγματοποίηση επενδύσεων στη χώρα μας. Τα κίνητρα περιλαμβάνουν επιχορηγήσεις στις παραγωγικές επενδύσεις , ανάλογα με την περιοχή όπου αυτές πραγματοποιούνται , επιδότηση του επιτοκίου τραπεζικού δανεισμού , φορολογικά κίνητρα όπως η αύξηση των συντελεστών απόσβεσης κ.α.

4.2. ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Οι χορηγήσεις ανάλογα με την χρονική διάρκειά τους διαιρούνται σε βραχυπρόθεσμες , με διάρκεια το πολύ ένα έτος , μεσοπρόθεσμες με διάρκεια από ένα έως τρία έτη και τέλος σε μακροπρόθεσμες με διάρκεια από τρία έως πέντε έτη .

Οι βραχυπρόθεσμες χορηγήσεις αφορούν κυρίως κεφάλαιο κίνησης της επιχείρησης ενώ οι μέσο –μακροπρόθεσμες αφορούν επενδύσεις σε πάγιες εγκαταστάσεις .

4.2.1 Χορηγήσεις για κεφάλαιο κίνησης

4.2.1.1 Έννοια του κεφαλαίου κίνησης

Στην θεωρία έχουν διατυπωθεί διάφορες απόψεις για την έννοια “κεφάλαιο κίνησης “ με επικρατέστερες :

- εκείνη που το ταυτίζει με το σύνολο του μη ακινητοποιημένου Ενεργητικού , δηλαδή τα κυκλοφορούντα και διαθέσιμα στοιχεία
- εκείνη που το εκφράζει με τον τύπο $Αξίες \text{ ρευστοποιήσιμες} + \text{ Διαθέσιμα} - \text{ Αξίες απαιτητές βραχυπρόθεσμα}$

Στην πράξη η έννοια κεφάλαιο κίνησης είναι δεοντολογική , δηλαδή είναι το κεφάλαιο που είναι απαραίτητο για την αντιμετώπιση των τρεχουσών αναγκών της επιχείρησης .

Τέτοιες ανάγκες είναι :

- οι αγορές πρώτων υλών
- η διατήρηση αποθεμάτων πρώτων υλών και προϊόντων
- η δυνατότητα πωλήσεων επί πιστώσει που πραγματοποιούν και οι ανταγωνιστές
- η πληρωμή μισθών και ημερομισθίων και η καταβολή των ασφαλιστικών εισφορών
- η εξόφληση των γενικών εξόδων , φωτισμός , θέρμανση , ύδρευση , τηλεπικοινωνίες
- ενδοεπιχειρησιακούς , της το κόστος παραγωγής , η διάρκεια του παραγωγικού κυκλώματος
- εξωεπιχειρησιακούς , της η διαμόρφωση των τιμών στην αγορά , οι συνθήκες του ανταγωνισμού , το ύψος του πληθωρισμού

Οι ανάγκες σε κεφάλαια κίνησης εξυπηρετούνται από της τράπεζες με βραχυπρόθεσμες χορηγήσεις που έχουν της εξής μορφές:

- _ προεξόφλησεις τίτλων του χαρτοφυλακίου της επιχείρησης
- _ προκαταβολές έναντι αξιόγραφων
- _ χορηγήσεις με προσωπική ασφάλεια
- _ χορηγήσεις με εμπράγματα ασφάλεια

4.2.1.2. Αναλυτικά οι μορφές του κεφαλαίου κίνησης

- _ Προεξόφληση τίτλων του χαρτοφυλακίου της επιχείρησης

Προεξόφληση είναι η διαφορά ανάμεσα στην ονομαστική αξία ενός πιστωτικού τίτλου και της παρούσας αξίας στην οποία μεταβιβάζεται αυτός στην τράπεζα σε ένα χρονικό σημείο πριν από την λήξη του . Η διαφορά αυτή αντιστοιχεί στον τόκο που αναλογεί στο χρονικό διάστημα μέχρι την λήξη του συν την προμήθεια της τράπεζας συν ένα περιθώριο που ορίζει η τράπεζα .

– Προκαταβολή έναντι αξιόγραφων

Αφορά κυρίως στην προκαταβολή που δίνεται από την τράπεζα έναντι φορτωτικών εγγράφων με κυριότερο την φορτωτική . Φορτωτική είναι τίτλος σε διαταγή που εκδίδεται από τον μεταφορέα και αποτελεί απόδειξη της φόρτωσης και της μεταφοράς του εμπορεύματος . Μεταβιβάζεται με οπισθογράφηση στην τράπεζα και αυτή χορηγεί προκαταβολή έναντι της αξίας των εμπορευμάτων .

– Χορηγήσεις με προσωπική ασφάλεια

Δίνονται πολύ περιορισμένα ή και καθόλου γιατί η εξασφάλιση της τράπεζας είναι μικρή , αφού στηρίζεται μόνο στην υπογραφή του δανειοδοτούμενου. Είναι περισσότερο ισχυρή αν συνοδεύεται με εγγύηση τρίτου προσώπου(τριτεγγύηση)

– Χορηγήσεις με εμπράγματα ασφάλεια

Διαιρούνται σε χορηγήσεις με ενέχυρο κινητών πραγμάτων και με υποθήκη για τα ακίνητα

4.3. ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΣΕΙΣ

4.3.1. Μορφές πιστωτικών διευκολύνσεων

Οι πιστωτικές διευκολύνσεις έχουν τις παρακάτω μορφές :

Η πιο κλασσική περίπτωση πιστωτικής διευκόλυνσης είναι οι *συναλλαγματικές και τα γραμμάτια ευκολίας* . Πρόκειται για συναλλαγματικές και γραμμάτια σε διαταγή όπου οφειλέτης εμφανίζεται ένας τρίτος , ο οποίος υπογράφει χωρίς να έχει γίνει καμία εμπορική πράξη , αλλά με την πρόθεση να διευκολύνει τον εμφανιζόμενο ως δικαιούχο , που παραδίδει τα αξιόγραφα αυτά στην τράπεζα για προεξόφληση . Σε ορισμένες περιπτώσεις δείχνουν κατανόηση ή ανοχή και κάνουν τις προεξοφλήσεις , γνωρίζοντας ή έχοντας βάσιμες υποψίες πως πρόκειται για εικονικές καταστάσεις .

Γενικά όμως για να αποφεύγεται η έκδοση τέτοιων εικονικών πιστωτικών τίτλων , οι τράπεζες ζητούν , οι τίτλοι που παραδίδονται για προεξόφληση να συνοδεύονται από τιμολόγια , αν και πάλι υπάρχει ο κίνδυνος αυτά να ακυρώνονται μετά την προεξόφληση . Η πιστωτική διευκόλυνση αυτής της μορφής δεν στερείται κινδύνων . Για τον εμφανιζόμενο ως δικαιούχο ο κίνδυνος είναι , πως στην περίπτωση που η τράπεζα αγνοεί την εικονικότητα , να αποκαλυφθεί αυτή και πράξη του να θεωρηθεί ως απάτη . Για τον εμφανιζόμενο ως οφειλέτη να στραφεί η τράπεζα εναντίον του , αν στη λήξη της συναλλαγματικής ή του γραμματίου , ο δικαιούχος που διευκολύνθηκε , δεν τακτοποιήσει τους λογαριασμούς μαζί της . Για την τράπεζα ο κίνδυνος είναι αν η απάτη έχει αποκλειστικό σκοπό την εξαπάτηση της τράπεζας , να πέσει θύμα και στη συνέχεια να αγωνίζεται για την είσπραξη του ποσού που προκατάβαλλε .

1. Παρόμοια περίπτωση είναι και η *οπισθογράφηση από ένα τρίτο πρόσωπο* πιστωτικών τίτλων εικονικά , για να μπορέσει να διευκολυνθεί ο κάτοχος τους πιστωτικά . Πρόκειται για την οπισθογράφηση διευκόλυνσης .
2. Ως πιστωτική διευκόλυνση που παρασχέθηκε στους συναλλασσόμενους με διάταξη νόμου , θεωρείται η προεξόφληση επιταγών . Στο παρελθόν οι τράπεζες προεξοφλούσαν μόνο συναλλαγματικές και γραμμάτια σε διαταγή . Επειδή τα τελευταία χρόνια η αγορά κινείται ως επί το πλείστον με μεταχρονολογημένες επιταγές . Όμως η μεταχρονολόγηση αλλοιώνει την υφή των επιταγών ως υποκατάστατων του νομίσματος που πληρώνονται εν όψει , παρασχέθηκε το δικαίωμα στις επιχειρήσεις , στο χαρτοφυλάκιο τίτλων που προσκομίζουν στις τράπεζες για προεξόφληση , να περιλαμβάνουν και επιταγές . Οι τράπεζες συνήθως δίνουν ως προεξόφληση το 60% - 70% της αξίας των επιταγών .
3. Πιστωτική διευκόλυνση εκ μέρους της τράπεζας αποτελεί η παροχή του δικαιώματος *υπερανάληψης* , δηλαδή ανάληψη χρημάτων πάνω από το ανώτατο όριο πιστοδότησης . Το δικαίωμα αυτό μπορεί να ορίζεται ως ποσοστό ή ως απόλυτος αριθμός .
4. Επίσης πιστωτική διευκόλυνση εκ μέρους της τράπεζας αποτελεί η αποδοχή για προεξόφληση συναλλαγματικών , γραμματίων και επιταγών , που δεν συνοδεύονται από τιμολόγια .
5. Σοβαρή πιστωτική διευκόλυνση εκ μέρους της τράπεζας αποτελεί η μετά από αίτηση του οφειλέτη , μετατροπή ενός βραχυπρόθεσμου χρέους που έχει υψηλό επιτόκιο σε μακροπρόθεσμο χρέος με ευνοϊκότερο επιτόκιο .

6. Επίσης η τράπεζα για ορισμένους πελάτες κάνει υπέρβαση του ποσοστού που έχει γενικά καθορίσει για τις προεξοφλήσεις .
7. Τέλος πιστωτικές διευκολύνσεις γίνονται προς τους εξαγωγείς για την διευκόλυνση των εξαγωγών .

4.4. ΜΕΣΟ-ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΑ ΔΑΝΕΙΑ ΠΡΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

4.4.1 Δάνεια

Τα μεσοπρόθεσμα δάνεια έχουν συνήθως διάρκεια από 1 – 3 έτη και τα μακροπρόθεσμα από 3 και πάνω . Αφορούν επενδύσεις σε πάγιες εγκαταστάσεις της επιχείρησης .

4.4.1.1. Διαδικασία

Η διαδικασία αποτελείται από τα εξής στάδια :

- Οι ενδιαφερόμενοι έρχονται σε επαφή με κάποιο ανώτερο ή ανώτατο στέλεχος της τράπεζας , ανάλογα με το ποσό της επένδυσης . Στην συνέχεια θέτουν υπόψη του το επενδυτικό σχέδιο , ζητώντας τη χρηματοδότηση για την πραγματοποίησή του .
- Αν η τράπεζα φανεί ότι θα ήταν διατεθειμένη να εξετάσει την περίπτωση , κατατίθενται τα πλήρη σχέδια της επένδυσης , με πλήρεις τεχνικές και οικονομικές μελέτες . Ταυτόχρονα αναφέρονται , το ύψος της συμμετοχής των ενδιαφερομένων με δικά τους κεφάλαια ,το ποσό το οποίο ζητείται από την τράπεζα και οι εμπράγματα εξασφαλίσεις που παρέχονται προς αυτή . Αυτές οι εξασφαλίσεις πρέπει να είναι υποθήκες ή προσημειώσεις υποθηκών σε ακίνητα .
- Αν η αιτούσα Α.Ε. είναι ήδη πιστούχος της τράπεζας , αυτή προσφεύγει στα στοιχεία που έχει ήδη στα αρχεία της . Αν η Α.Ε. για πρώτη φορά ζητάει δάνειο από την τράπεζα συμπληρώνει μια έντυπη αίτηση και καταθέτει όλα τα απαιτούμενα για συνυποβολή στοιχεία .
- Στην περίπτωση έγκρισης της χορήγησης ορίζεται και ο τρόπος εξυπηρέτησης του δανείου .

- Ακολουθεί μετά από έλεγχο , η εγγραφή υπέρ της τράπεζας των υποθηκών ή των προσημειώσεων που συμφωνήθηκαν .
- Η τελευταία φάση είναι η υπογραφή του δανειστικού συμβολαίου , το οποίο περιλαμβάνει όλους τους σχετικούς όρους .

4.4.1.2. Μορφή του μέσο-μακροπρόθεσμου δανεισμού

Η συχνότερη μορφή είναι του τοκοχρεωλυτικού δανείου .Η χορήγηση γίνεται σταδιακά και με την πρόοδο της επένδυσης .

Είναι ενδεχόμενο να δοθεί μια περίοδος χάριτος , κατά την οποία δεν καταβάλλονται δόσεις .

Η εξυπηρέτηση γίνεται με τοκοχρεωλυτικές δόσεις , δηλαδή με καταβολή των τόκων και μέρους του κεφαλαίου του δανείου . Ο τόκος υπολογίζεται με βάση το επιτόκιο του δανεισμού .

Οι δόσεις των τοκοχρεολυσίων είναι σταθερές . Οι τόκοι μειώνονται με την πάροδο του χρόνου , χρεολύσιο αυξάνεται .

Η διάρκεια είναι από 5 έως 10 έτη .

4.5. ΣΤΕΓΑΣΤΙΚΑ ΔΑΝΕΙΑ

4.5.1. Περιπτώσεις και όροι χορήγησης δανείων

Η Στεγαστική πίστη και τα στεγαστικά δάνεια στη στέγη και γενικότερα στα ακίνητα και τα οποία χορηγούνται για τους εξής λόγους :

- αγορά πρώτης κατοικίας
- αγορά γενικότερα νέας έτοιμης κατοικίας
- ανέγερση κατοικίας σε ιδιόκτητο οικόπεδο
- αγορά εξοχικής κατοικίας
- αγορά κατοικίας στα σχέδια
- αγορά οικοπέδου
- επέκταση, συντήρηση και ανακαίνιση της κατοικίας

- αποπεράτωση κατοικίας και αγορά ημιτελούς κατοικίας για αποπεράτωση της
 - αγορά επαγγελματικής στέγης , συντήρηση και διαρρύθμιση της
 - αποκατάσταση παραδοσιακών και διατηρητέων κτιρίων
1. Το ύψος του χορηγούμενου δανείου καθορίζεται από κάθε τράπεζα και είναι μεταβλητό , επίσης ορίζεται ως ποσοστό επί της αξίας του ακινήτου ή των απαιτούμενων δαπανών.
 2. Η διάρκεια του δανείου είναι μεγάλη και ποικίλλει κατά περίπτωση . Μπορεί για τον προσδιορισμό της διάρκειας , να μπαίνει ως όρος η ηλικία του δανειοδοτούμενου
 3. Το επιτόκιο του δανείου μπορεί να είναι σταθερό ή κυμαινόμενο ή για ορισμένα χρόνια σταθερό και κατόπιν κυμαινόμενο. Το κυμαινόμενο επιτόκιο συμφέρει τον δανειοδοτούμενο όταν προβλέπεται μείωση του πληθωρισμού άρα και των επιτοκίων .
 4. Η εξόφληση μπορεί να γίνεται με εξαμηνιαίες ή μηνιαίες δόσεις . Το ποσό της κάθε δόσης εξαρτάται από την διάρκεια του δανεισμού .
 5. Μπορεί να γίνει συνδυασμός του δανεισμού για αγορά κατοικίας με ασφάλεια ζωής του δανειζόμενου και ασφάλεια ζημιών για την κατοικία.
 6. Η εξασφάλιση των χορηγούμενων δανείων γίνεται με υποθήκη ή προσημείωση υποθήκης στο ακίνητο ή και με ενεχυρίαση στην τράπεζα ομολόγων ή έντοκων γραμματίων του ελληνικού δημοσίου . Μικρά ποσά και με μικρή διάρκεια δανεισμού δίνονται και χωρίς εμπράγματα ασφάλεια .
 7. Όλοι οι Έλληνες μπορούν να παίρνουν στεγαστικά δάνεια σε συνάλλαγμα από ελληνικές τράπεζες με το επιτόκιο των ξένων νομισμάτων .

4.6. ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΗ ΠΙΣΤΗ

4.6.1 Έννοια καταναλωτικής πίστης

Η καταναλωτική πίστη αφορά δανεισμό που χρησιμοποιείται για καταναλωτικούς σκοπούς, δηλαδή για αγορά καταναλωτικών αγαθών ή για δαπάνες συντήρησης.

Τα καταναλωτικά αγαθά είναι αυτά που προορίζονται για την ικανοποίηση ανθρώπινων αναγκών. Αυτά διακρίνονται σε άμεσα και διαρκή.

Πλεονεκτήματα της καταναλωτικής πίστης είναι ότι δίνει την δυνατότητα για αγορές ειδών που είναι χρήσιμα ή και αναγκαία, αλλά δεν υπάρχουν τα χρήματα για την προμήθειά τους.

Μειονεκτήματα για τον μεν δανειστή είναι πως δεν γνωρίζει αν θα εισπράξει το ποσό που δανείζει. Για τον δανειολήπτη είναι αφ' ενός ότι στη μεγάλη του επιθυμία να αγοράσει κάτι μπορεί να γίνει αντικείμενο εκμετάλλευσης από το δανειστή και αφ' ετέρου η αγορά αγαθών με μεγάλα ποσά μπορεί να αποτελέσει φορολογικό τεκμήριο.

4.6.2. Περιπτώσεις και όροι χορήγησης δανείων

Από την Τράπεζα της Ελλάδος με την Πρ. Δ.Τ.Ε. 2286/ 28-1-94 αποφασίστηκε να επιτρέπεται η χορήγηση καταναλωτικών δανείων από τις τράπεζες :

- Για αγορά διαρκών καταναλωτικών αγαθών μπορούν να δίνουν δάνεια από 3.000 – 24.000 ευρώ .
- Για την αγορά άμεσων καταναλωτικών αγαθών μπορούν να δίνουν δάνεια έως 3.000 ευρώ .
- Για την εξυπηρέτηση καταναλωτικών σκοπών ,οι τράπεζες μπορούν να επιτρέπουν την δημιουργία χρεωστικών υπολοίπων σε τρεχούμενους λογαριασμούς καταθέσεων έως το ποσό των 1.000 ευρώ .
- Για την χορήγηση ενός καταναλωτικού δανείου η τράπεζα λαμβάνει υπόψη τα εξής : α) την οικογενειακή κατάσταση αυτού που το ζητά , β) το ετήσιο οικογενειακό του εισόδημα , γ) τη σταθερότητα ή μη του εισοδήματός του , δ) τα περιουσιακά του στοιχεία , ε) την τυχόν λήψη δανείων και από άλλες τράπεζες , ε) το εκκαθαριστικό σημείωμα της αρμόδιας Δ.Ο.Υ.

- Για δάνεια που δίνονται για την αγορά άμεσων καταναλωτικών αγαθών δεν απαιτείται η κατάθεση δικαιολογητικών . Για την αγορά διαρκών καταναλωτικών αγαθών απαιτείται η κατάθεση τιμολογίων .
- Για δάνεια μέχρι 3.000 ευρώ δεν ζητείται εμπράγματη ασφάλεια . Για ποσά άνω των 3.000 ευρώ ζητείται εγγύηση με έντοκα γραμμάτια ελληνικού δημοσίου , ομόλογα , καταθέσεις σε ευρώ ή συνάλλαγμα , μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων ή εγγράφεται προσημείωση υποθήκης σε ακίνητο .
- Η διάρκεια των καταναλωτικών δανείων για τα άμεσα καταναλωτικά αγαθά είναι 12 μήνες , ενώ για τα διαρκή είναι 36 μήνες .
- Η εξόφληση γίνεται σε ίσες μηνιαίες τοκοχρεωλυτικές δόσεις
- Τα επιτόκια είναι κυμαινόμενα .
- Ορισμένες τράπεζες παρέχουν και ασφάλεια ζωής στους δανειολήπτες για την διάρκεια του δανεισμού .

4.6.3. Ειδικές περιπτώσεις καταναλωτικών δανείων

Ενδεικτικά κάποιες από αυτές τις περιπτώσεις είναι :

- Τα δάνεια για αγορά αυτοκινήτου . Κατά την διάρκεια του δανεισμού και μέχρι την εξόφληση του , την κυριότητα του αυτοκινήτου διατηρεί η τράπεζα . Είναι υποχρεωτική η ασφάλιση κατά κλοπής και φωτιάς . Τα δάνεια δίνονται μόνο για την αγορά καινούριων αυτοκινήτων .
- Χρηματοδότηση επιχειρήσεων για πληρωμή του Φ.Π.Α. .Θεωρείται σαν καταναλωτικό δάνειο γιατί παρέχεται για την αντιμετώπιση άμεσης ανάγκης και δίνεται ξεχωριστά από τα δάνεια για κεφάλαια κίνησης . Η έγκριση το δανείου γίνεται με τραπεζικά κριτήρια και η κάλυψη του γίνεται με επιταγές πελατών της επιχείρησης , ελεγχμένης φερεγγυότητας .
- Στα καταναλωτικά δάνεια προστέθηκαν αυτά για δαπάνες διδάκτρων σε σχολεία , Ινστιτούτα κ.λ.π ,για την πραγματοποίηση ταξιδιών μέχρι 3.000 ευρώ και σε γιατρούς , για τον εξοπλισμό του ιατρείου τους μέχρι 24.000 ευρώ και με διάρκεια 12 – 36 μήνες .

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5°

5.1. ΑΜΟΙΒΑΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ

5.1.1 Λειτουργία

Τα Αμοιβαία Κεφάλαια παρέχουν στους αποταμιευτές – επενδυτές μια εναλλακτική δυνατότητα αγοράς έτοιμων χαρτοφυλακίων . Τα Αμοιβαία Κεφάλαια σημείωσαν ραγδαία επέκταση στη διάρκεια της μεταπολεμικής περιόδου σε διεθνές επίπεδο , ώστε να αποτελέσουν βασικό άξονα των εξελίξεων στις ανεπτυγμένες χρηματιστηριακά χώρες του κόσμου .

Τα Αμοιβαία Κεφάλαια προσφέρουν μια σειρά πλεονεκτημάτων στους ατομικούς επενδυτές λόγω οργάνωσης , τεχνικοοικονομικής συγκρότησης και εμπειρίας . Έτσι επιτυγχάνονται σχετικά αποδεκτές επιδόσεις για τους επενδυτές , οι οποίοι για το λόγο αυτό τους παρείχαν εμπιστοσύνη . Τα Αμοιβαία Κεφάλαια προσφέρουν σήμερα μεγάλη ποικιλομορφία χαρτοφυλακίων , που ανταποκρίνονται και καλύπτουν οποιαδήποτε κατηγορία και είδη προτιμήσεων των επενδυτών.

Στη χώρα μας η ανάπτυξη του θεσμού των Αμοιβαία Κεφάλαια ακολούθησε τη γενική καθυστέρηση προσαρμογής και την μέχρι πρόσφατα παραμονή του ΧΑΑ στο περιθώριο του χρηματοπιστωτικού συστήματος .

5.1.2. Εξέλιξη - Παράγοντες ανόδου

Τα Αμοιβαία Κεφάλαια έχουν την αφετηρία τους στις λεγόμενες Επενδυτικές Εταιρίες , οι οποίες μετεξελίχθηκαν σε Εταιρίες Επενδύσεων Χαρτοφυλακίου κλειστού τύπου . Τα Αμοιβαία Κεφάλαια διαφοροποιήθηκαν , θεσμικά και λειτουργικά και αποσπαστήκαν από τις Εταιρίες Επενδύσεων Χαρτοφυλακίου με την μετατροπή τους σε Ανοικτά Κεφάλαια , μορφή που διατηρούν μέχρι σήμερα , για αν ακολουθήσουν αυτοτελή και ανεξάρτητη πορεία από αυτές . Έχουν αντικείμενο την διαμόρφωση και την συλλογική διαχείριση διαφόρων τύπων χαρτοφυλακίων επενδύσεων που ανταποκρίνονται σε διαφορετικούς τύπους επενδυτών . Έτσι διευκολύνεται η επίτευξη των επενδυτικών στόχων του καθενός , με δεδομένες τις προτιμήσεις του απέναντι στις αποδόσεις και στον κίνδυνο .

Η ταχεία επέκταση και ανάπτυξη του θεσμού των Αμοιβαία Κεφάλαια σε διεθνές επίπεδο, επιτεύχθηκε μετά από μια σειρά θεσμικών και διαρθρωτικών αλλαγών. Τέτοιες είναι η δυναμική διαδικασία απελευθέρωσης των αγορών και των συναλλαγών , η επέκταση των επιχειρήσεων μέσω διευκόλυνσης της διάθεσης χρηματιστηριακών τίτλων και συγκέντρωσης κεφαλαίων για την χρηματοδότηση επιχειρηματικών σχεδίων , η παράλληλη ευρύτερη λαϊκή συμμετοχή στη διαδικασία αυτή.

Οι κύριοι παράγοντες που συντέλεσαν στους ταχύτερους ρυθμούς ανάπτυξης των Αμοιβαία Κεφάλαια συνοπτικά είναι οι εξής :

1. Η θέσπιση ,εισαγωγή και αυστηρή εφαρμογή κατάλληλης νομοθεσίας μετά από τη διεθνή κρίση του 1929 . Η ενίσχυση του θεσμού των Αμοιβαία Κεφάλαια μετά από κρίσεις στηρίζεται στην αναγνώριση των σταθεροποιητικών επιδράσεων τους .
2. Η εφαρμογή φορολογικής πολιτικής ευνοϊκής μεταχείρισης των εισοδημάτων και των συναλλαγών των ατομικών επενδυτών σε Αμοιβαία Κεφάλαια .
3. Η ριζική μεταστροφή της οικονομικής πολιτικής της απελευθέρωσης των θεσμών και των αγορών , της διεθνούς κίνησης κεφαλαίου και της τιμής του συναλλάγματος , με την μεταρρύθμιση του διεθνούς νομισματικού συστήματος στην περίοδο 1971-73.
4. Η θέσπιση ειδικής νομοθεσίας για διευκόλυνση της ανάπτυξης του θεσμού των ανεξάρτητων ασφαλιστικών ταμείων κατά κανόνα σε επίπεδο επιχειρήσεων ,επέδειξαν ορθολογική λειτουργία και έχουν επιτύχει μεγάλες αποδόσεις προς όφελος των ασφαλισμένων μελών τους.
5. Η διευκόλυνση μιας σειράς διαρθρωτικών αλλαγών δημιουργίας υποδομής για αξιοποίηση της τεχνολογικής προόδου και των διαδυκτίων ώστε να επιτυγχάνεται ταχυτάτη παρακολούθηση των εξελίξεων στις διεθνείς αγορές και εκμετάλλευση των ευκαιριών .
6. Η περαιτέρω διεύρυνση των δυνατοτήτων επενδύσεων με την τάση για παγκοσμιοποίηση των αγορών , μετά από την κατάρρευση του συστήματος συγκεντρωτικού σχεδιασμού της οικονομίας στα τέλη του 1980.

5.1.3. Διαφορές και ομοιότητες από Εταιρίες Επενδύσεων Χαρτοφυλακίου

Τα Αμοιβαία Κεφάλαια είχαν αφετηρία τις Εταιρίες Επενδύσεων Χαρτοφυλακίου . Έχουν όμως κάποιες ομοιότητες αλλά και βασικές διαφορές , όπου συνοπτικά είναι :

1. Βασικός θεσμικός ρόλος των Αμοιβαία Κεφάλαια και των Εταιρίες Επενδύσεων Χαρτοφυλακίου είναι ότι υποβοηθούν σημαντικά τους ατομικούς επενδυτές , λόγω της απειρίας τους , να ελαχιστοποιήσουν τους κινδύνους και να επιτύχουν του επενδυτικούς τους στόχους . Εντάσσονται στη διαδικασία της διαχείρισης των κινδύνων , μέσω διαμόρφωσης διαφορετικών χαρτοφυλακίων και διευκόλυνσης της παραμονής τους σε ΧΠ ,που εκδίδονται από επιχειρήσεις και το κράτος , ώστε να χρηματοδοτούνται επιχειρηματικά σχέδια και έργα υποδομής .
2. Αποτελούν δεξαμενή που συγκεντρώνει αποταμιευτικά κεφάλαια από πολλούς μικροεπενδυτές – αποταμιευτές . Με τον τρόπο αυτό διευκολύνονται έμμεσα οι επιχειρηματικές επενδύσεις , η δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης , η παραγωγή πλούτου και εισοδημάτων .
3. Οι Εταιρίες Επενδύσεων Χαρτοφυλακίου κάνουν τοποθετήσεις μέχρι του ποσού του μετοχικού τους κεφαλαίου, ενώ τα Αμοιβαία Κεφάλαια είναι ανοιχτά για συνεχή προσέλευση και αποχώρηση επενδυτών , οι οποίοι είναι μεριδιούχοι των Αμοιβαία Κεφάλαια και όχι μέτοχοι . Κατά συνέπεια οι Εταιρίες Επενδύσεων Χαρτοφυλακίου χαρακτηρίζονται ως κλειστού τύπου ενώ τα Αμοιβαία Κεφάλαια ανοικτού τύπου , με δυνατότητες προσέλευσης νέων ή αποχώρησης παλαιών επενδυτών , βάσει της τρέχουσας τιμής των μεριδίων .
4. Τα Αμοιβαία Κεφάλαια και οι Εταιρίες Επενδύσεων Χαρτοφυλακίου διαθέτουν άρτιο τεχνολογικό εξοπλισμό και σύγχρονη οργάνωση και στελέχωση με άρτια εκπαιδευμένα επενδυτικά στελέχη . Έτσι είναι σε θέση να προσφέρουν υπηρεσίες χρήσιμες σε νέους και άπειρους επενδυτές. Ακόμα σε αυτούς που δεν έχουν χρόνο να ασχοληθούν συστηματικά με την παρακολούθηση των εξελίξεων
5. και την διαμόρφωση χαρτοφυλακίων και να προβαίνουν σε έγκαιρη αναδιάρθρωση αυτών, όταν μεταβάλλονται οι συνθήκες.

6. Διαφέρουν στην ευκαμψία και στον τρόπο διαχείρισης . Τα Αμοιβαία Κεφάλαια είναι πιο ευέλικτα από τις Εταιρίες Επενδύσεων Χαρτοφυλακίου και αποτελούν έκφραση συλλογικής προσπάθειας πολλών ατόμων να αντιμετωπίσουν τους επενδυτικούς κινδύνους.
7. Τα Αμοιβαία Κεφάλαια αποτελούν τον πιο δημοκρατικό επενδυτικό θεσμό διεθνώς. Διότι ως δεξαμενή που συνενώνει τα κεφάλαια εκατομμυρίων επενδυτών , δίνουν σε αυτούς τη δυνατότητα για ασφαλείς και αποδοτικές τοποθετήσεις των αποταμιεύσεων τους .

5.1.4. Πλεονεκτήματα των Αμοιβαίων Κεφαλαίων

Η ταχεία ανάπτυξη και η αύξηση του ρόλου των Αμοιβαία Κεφάλαια σε διεθνές επίπεδο σημαίνει ότι διαθέτουν ορισμένα πλεονεκτήματα τα οποία υπερτερούν των μειονεκτημάτων τους . Γι' αυτό καλύπτονται νομοθετικά και έχουν αναχθεί σε βασικό θεσμό του σύγχρονου χρηματοοικονομικού συστήματος , της ανάπτυξης του εξωτραπεζικού τμήματος της κεφαλαιαγοράς και της διεθνοποίησης των κεφαλαιαγορών. Τα πλεονεκτήματα τους είναι συνοπτικά τα εξής :

1. Αποτελούν εναλλακτικό τρόπο επενδύσεων από τους ατομικούς επενδυτές , αντί των τοποθετήσεων τους σε τράπεζες και λοιπούς ενδιάμεσους χρηματοπιστωτικούς φορείς .
2. Παρέχουν δυνατότητες διαφοροποίησης , μέσω της διαμόρφωσης χαρτοφυλακίων , επιτυγχάνοντας διασπορά των επενδύσεων και μείωση του επενδυτικού κινδύνου . Ειδικότερα τα Αμοιβαία Κεφάλαια προβαίνουν σε τοποθέτηση των χρημάτων των επενδυτών σε πολλά και διαφορετικά είδη ΧΠ με ανάλογα ποιοτικά χαρακτηριστικά και προοπτικές αποδόσεων των κινδύνων . με τον τρόπο αυτό ελαχιστοποιείται ο κίνδυνος που αναλαμβάνουν οι επενδυτές.
3. Έχουν κοινωνικό χαρακτήρα επειδή λόγω διαιρετότητας , δίνεται η δυνατότητα αγοράς μεριδίων , συμμετοχής και αποκόμισης των πλεονεκτημάτων των Αμοιβαία Κεφάλαια από μικροεπενδυτές με σχετικά μικρά ποσά και χωρίς επαρκή εμπειρία ή χρόνο για την συνεχή παρακολούθηση των εξελίξεων .
4. Η παρακολούθηση των κεφαλαίων γίνεται με λεπτομερειακή λογιστική παρακολούθηση και περιοδική δημοσίευση εκθέσεων με επανεπένδυση των μερισμάτων και των τόκων.

5. Με την τοποθέτηση τμήματος των αποταμιεύσεων των μικροεπενδυτών σε Αμοιβαία Κεφάλαια , αποκτάται βαθμιαία πείρα , ώστε με την τεχνογνωσία που διαθέτουν να καταστούν αργότερα αυτοδύναμοι επενδυτές.
6. Λόγω του χαμηλού κεφαλαίου και των δυνατοτήτων αλλαγής θέσης από τους επενδυτές οποιαδήποτε στιγμή , τα Αμοιβαία Κεφάλαια τους προσφέρουν μεγάλη ευελιξία ως μεριδιούχων .
7. Λόγω της δυνατότητας που δίνουν στους επενδυτές να ρευστοποιούν οποιαδήποτε στιγμή τα μερίδια τους , τους προσφέρουν άμεση ρευστότητα .
8. Λόγω της πραγματοποίησης μεγάλου όγκου συναλλαγών , τα Αμοιβαία Κεφάλαια διαθέτουν αυξημένη διαπραγματευτική δύναμη. Ακόμα μέσω των οικονομιών κλίμακας , είναι σε θέση να επιτυγχάνουν καλύτερους όρους στις αγορές και πωλήσεις τίτλων .

5.2. ΕΙΔΗ ΑΜΟΙΒΑΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ

5.2.1. Κεφάλαια Χρηματαγοράς

Επενδύουν συνήθως σε βραχυπρόθεσμα ΧΠ της χρηματαγοράς και γι' αυτό ονομάζονται και κεφάλαια χρηματαγοράς . Το χαρτοφυλάκιο τους περιλαμβάνει ευρωκαταθέσεις , εμπορικά χαρτιά , repos, κτλ. Έχουν σημειώσει μεγάλη επέκταση στη διάρκεια τη τελευταίας 25ετίας επίπεδο και οι αποδόσεις τους είναι συγκρίσιμες με τα επιτόκια της χρηματαγοράς .Απαιτούν ένα ελάχιστο ποσό τοποθέτησης και δίνουν δυνατότητες σε μικροεπενδυτές για επενδύσεις σε τίτλους που δεν θα μπορούσαν να επενδύσουν ατομικά .

Α) Εσωτερικού : επενδύουν κυρίως σε χρηματοοικονομικά προϊόντα , δευτερευόντως σε τίτλους σταθερού εισοδήματος εσωτερικού .

Β) Εξωτερικού : επενδύουν κυρίως σε χρηματοοικονομικά προϊόντα , δευτερευόντως σε τίτλους σταθερού εισοδήματος εξωτερικού .

Γ)Διεθνή : : επενδύουν κυρίως σε χρηματοοικονομικά προϊόντα , δευτερευόντως σε τίτλους σταθερού εισοδήματος εσωτερικού και εξωτερικού .

5.2.2. Αναπτυξιακά

Τα αναπτυξιακά Αμοιβαία Κεφάλαια δίνουν έμφαση στην ανατίμηση του κεφαλαίου . Περιλαμβάνουν κεφάλαια που είναι επιθετικά και τακτικά , που επικεντρώνονται σε πιο σταθερές αποδόσεις και σε πιο σταθερές εταιρίες με προοπτική .Και οι δυο κατηγορίες επενδύουν σε κοινές μετοχές . Τα επιθετικά επικεντρώνονται κυρίως σε αναδυόμενες εταιρίες μικρού μεγέθους . Αντίθετα τα τακτικά κεφάλαια τείνουν σε μείωση των μετοχών στο χαρτοφυλάκιο τους σε περιόδους πτωτικής φάσης .

5.2.3. Ανάπτυξης με εισόδημα

Συγκεντρώνουν κυρίως μετοχές εταιριών , που παρουσιάζουν σχετικά σταθερή πρόοδο και καταβάλλουν συνήθως σταθερά μερίσματα . Είναι σταθερά για επενδυτές που ενδιαφέρονται για την δυνητική ανάπτυξη του κεφαλαίου , αλλά με ένα βασικό εισόδημα από μερίσματα ή τόκους . Τα Αμοιβαία Κεφάλαια που επενδύουν σε τίτλους με αυτά τα χαρακτηριστικά , είναι πιο σταθερά από αυτά που επενδύουν σε μετοχές εταιριών μικρού μεγέθους , που διανέμουν μικρά ή καθόλου μερίσματα .

5.2.4. Ισόρροπα κεφάλαια

Συνδυάζουν επενδύσεις σε κοινές μετοχές και ομολογίες , συχνά και σε προνομιακές μετοχές . Στόχος τους είναι μια ισορροπημένη σύνθεση να επιτυγχάνουν ένα σχετικά σταθερό εισόδημα και επιπλέον κάποια ανατίμηση .επενδύουν και σε μετατρέψιμους τίτλους , δεδομένου ότι οι τίτλοι είναι μικτοί και με δυνατότητες ανατίμησης , όταν οι κοινές μετοχές σημειώνουν αύξηση .

5.2.5. Ομολογιακά

Επενδυτές με προσανατολισμό το εισόδημα ,δείχνουν προτίμηση σε ομολογιακούς τίτλους . Διότι οι τίτλοι αυτοί προσφέρουν κανονικά ορισμένη απόδοση και αντιπροσωπεύουν συμβατική υποχρέωση προτεραιότητας , που έχουν αναλάβει οι εκδότες τους .

Ωστόσο σε περιόδους ανοδικής κίνησης των επιτοκίων κατακερματίζεται η αγοραία αξία όλων των τίτλων σταθερού εισοδήματος . Ανάλογα με τους εκδότες των τίτλων , έχουμε ομολογιακά επιχειρηματικά , του δημοσίου και του ΟΤΑ . Ειδικότερα Αμοιβαία Κεφάλαια με μεγάλη συμμετοχή επιχειρηματικών ομολόγων και με μεγαλύτερες αποδόσεις είναι χαμηλής διάθεσης , αλλά αντιμετωπίζουν και κινδύνους μη εξυπηρέτησης σε πτωτικές φάσεις της οικονομίας . Σημασία αποδίδεται από πολλούς επενδυτές και στις απαλλαγές από την φορολογία . Με κριτήριο την προέλευση των Ομολογιακών τίτλων έχουμε τις κατηγορίες :

Α) Εσωτερικού : επενδύουν κυρίως σε μακροχρόνιους τίτλους σταθερού εισοδήματος εσωτερικού .

Β) Εξωτερικού : επενδύουν κυρίως σε μακροχρόνιους τίτλους σταθερού εισοδήματος εξωτερικού .

Γ) Διεθνή : επενδύουν κυρίως σε μακροχρόνιους τίτλους σταθερού εισοδήματος εξωτερικού και εσωτερικού .

5.2.6. Κλαδικά

Στο εξωτερικό έχουν δημιουργηθεί ειδικά Αμοιβαία Κεφάλαια με σκοπό την διαμόρφωση χαρτοφυλακίων από συγκεκριμένους κλάδους της οικονομίας . Πιο συγκεκριμένα , κλαδικά Αμοιβαία Κεφάλαια έχουν δημιουργηθεί σε τομείς , όπως της ενέργειας , της φαρμακευτικής βιομηχανίας , της ψυχαγωγίας κ.α.

Επίσης οι εξελίξεις μέσα στους κλάδους έχουν ορισμένη θετική συσχέτιση . Αυτά τα Αμοιβαία Κεφάλαια προσφέρουν μικρότερη διαφοροποίηση και επομένως υψηλότερη δυνητική ζημία – ανταμοιβή αποδόσεων , που πρέπει να αντισταθμίζεται με σχετικά υψηλές αναμενόμενες αποδόσεις .

5.2.7. Αμοιβαία ακινήτων

Η καινοτομία του φαινομένου της τιτλοποίησης είχε αφετηρία την έκδοση ομολογιακών τίτλων με κάλυψη ενυπόθηκα δάνεια . Οι ενυπόθηκοι τίτλοι αποτέλεσαν αρχικά τρόπο ανακούφισης της ρευστότητας των τραπεζών που παρείχαν ενυπόθηκα δάνεια . Ωστόσο αυτοί σχεδιάστηκαν βαθμιαία , ώστε να δίνουν στους επενδυτές τη δυνατότητα έμμεσης τοποθέτησης σε ακίνητα και σημείωσαν σημαντικές διαφοροποιήσεις με την ανάπτυξη τους σε ανταγωνιστικά πλαίσια αγορών . Αυτοί προσέλκυσαν ιδιαίτερο επενδυτικό ενδιαφέρον επειδή παρουσίασαν υψηλότερες αποδόσεις από τους ομολογιακούς τίτλους του δημοσίου . Όμως αυτοί οι τίτλοι δεν υπερέβαιναν συνήθως το 1/3 του συνολικού όγκου των ενυπόθηκων δανείων.

Από την εξέλιξη των δανείων αυτών και των επιτοκίων τους , ανακύπτουν ορισμένα προβλήματα για τους επενδυτές ομολογιακών τίτλων με κάλυψη ενυπόθηκα δάνεια .

Έτσι οι εισροές από τέτοιους τίτλους συνοδεύονται με αβεβαιότητα σε περιπτώσεις όπως η προπληρωμή από ιδιοκτήτες των υπολοίπων των δανείων ή η αναχρηματοδότηση του υπολοίπου, όταν σημειώνεται μείωση των επιτοκίων.

Υπάρχουν επίσης ομολογιακοί τίτλοι που εκδίδονται είτε με τη μορφή συμμετοχικών αποδεικτικών, που καλύπτονται από εθνικούς υποθηκευτικούς οργανισμούς, είτε από ΟΤΑ και περιφερειακές διοικήσεις για χρηματοδότηση έργων οδοποιίας, κατασκευών κτλ, με άμεση κάλυψη από τα ίδια τα έργα. Παρά την αβεβαιότητα που συνδέεται με την ροή των εσόδων από τα έργα αυτά, οι τίτλοι αυτοί έχουν πρόσθετη κάλυψη την καλή πίστη του κεντρικού κράτους, τη δυνατότητα προσφυγής των επενδυτών σε ένδικα μέσα στην περίπτωση των ΟΤΑ και γίνονται ελκυστικοί με κατάλληλες νομοθετικές και διοικητικές προβλέψεις.

Πιο άμεσες δυνατότητες επενδύσεων σε ακίνητα έχουν δώσει τα λεγόμενα Κεφάλαια Παρακαταθήκης Ακινήτων. Τα κεφάλαια αυτά παρέχουν διαύλους για αποκόμιση ωφελειών από μικροεπενδυτές από τις εξελίξεις στην αγορά ακινήτων, χωρίς προϋπόθεση την αγορά ολόκληρων ακινήτων. Διακρίνονται σε τρία είδη: α) κλειστά Αμοιβαία Κεφάλαια ακινήτων, β) εταιριών επενδύσεων χαρτοφυλακίου ακινήτων, γ) ανοικτά Αμοιβαία Κεφάλαια ακινήτων. Έτσι ένας μικροεπενδυτής πέρα από αγοράς μετοχών εταιριών ακινήτων, μπορεί να προβεί σε ευρύτερη διασπορά του κινδύνου τοποθετώντας σε Αμοιβαία Κεφάλαια και εταιρίες επενδύσεων σε ακίνητα, απολαμβάνοντας τυχόν φορολογικές ελαφρύνσεις ή απαλλαγές.

5.2.8. Μικτά

Αυτά τα Αμοιβαία Κεφάλαια περιέχουν μια μεγάλη ποικιλομορφία χαρτοφυλακίων με διάφορους συνδυασμούς επενδύσεων. Ανάλογα με την έμφαση που δίνουν τα χαρτοφυλάκια μικτού τύπου, αυτά ταξινομούνται ως εξής:

A) Εσωτερικού: επενδύουν κατά κύριο λόγο το ενεργητικό τους στο εσωτερικό.

B) Εξωτερικού: επενδύουν κατά κύριο λόγο το ενεργητικό τους στο εξωτερικό

Γ) Διεθνή: επενδύουν κατά κύριο λόγο το ενεργητικό τους στο εσωτερικό και έστω εξωτερικό

Τα Αμοιβαία Κεφάλαια αυτής της κατηγορίας εμπλουτίζουν τις επενδυτικές επιλογές, αναπτύσσουν συνεργασίες για εγγύηση τμήματος του κεφαλαίου και ανάληψη μέρους του ρίσκου του επενδυτή που μπορεί να είναι και ασφαλιζόμενος.

5.2.9. Ειδικού τύπου

Πρόκειται για μια ετερογενή κατηγορία Αμοιβαία Κεφάλαια που δεν υπάγεται στην πιο πάνω κατηγορίες .

Επενδύουν σε ειδικού τύπου επενδυτικά προϊόντα με στόχους, πολιτικές, ακόμα και κεφάλαια κεφαλαίων που διαχειρίζονται χαρτοφυλάκια αποτελούμενα από μερίδια διαφορετικών Αμοιβαία Κεφάλαια . Αυτά ταξινομούνται με την διάρθρωση του χαρτοφυλακίου τους σε :

A) Εσωτερικού : επενδύουν κυρίως σε επενδυτικά προϊόντα εσωτερικού .

B) Εξωτερικού : επενδύουν κυρίως σε επενδυτικά προϊόντα εξωτερικού .

Γ) Διεθνή : επενδύουν κυρίως σε επενδυτικά προϊόντα εσωτερικού και εξωτερικού.

Δεδομένου ότι τα διάφορα είδη Αμοιβαία Κεφάλαια σηματοδοτούνται με διαφοροποίηση των αποδόσεων και των κινδύνων , οι επενδυτές έχουν συμφέρον να εξετάζουν το περιεχόμενο των χαρτοφυλακίων και το βαθμό μεταβλητότητας τους , σε σχέση με αυτή που μπορούν να αναλάβουν . Οι επενδυτές που χρειάζονται ασφάλεια του κεφαλαίου και σχετική σταθερότητα των αποδόσεων , επιλέγουν Αμοιβαία Κεφάλαια της χρηματαγοράς και κατά δεύτερον Αμοιβαία Κεφάλαια μεσοπρόθεσμων ομολογιακών Αμοιβαία Κεφάλαια. Παράλληλα θα πρέπει να είναι προετοιμασμένοι ότι θα έχουν σχετικά μικρές αποδόσεις , σε σύγκριση με τα επιθετικά αναπτυξιακά Αμοιβαία Κεφάλαια , που προσφέρουν μεγαλύτερες αποδόσεις , αλλά συνοδεύονται και με κινδύνους απωλειών κεφαλαίου .

Όλα τα Αμοιβαία Κεφάλαια προσφέρουν δυνατότητες ρευστότητας , δεδομένου ότι οι επενδυτές έχουν δυνατότητες διάθεσης οποιαδήποτε στιγμή το αποφασίσουν . Οι επενδυτές που χρειάζονται εισόδημα θα πρέπει να έχουν υπόψη τους ότι τα ομολογιακά Αμοιβαία Κεφάλαια παρέχουν την μεγαλύτερη ετήσια απόδοση . Τα αναπτυξιακά εισοδήματος και τα ισόρροπα Αμοιβαία Κεφάλαια ικανοποιούν επενδυτές που επιθυμούν ανάπτυξη του κεφαλαίου και σχετικά μικρό τρέχον εισόδημα .

5.2.10. Κριτήρια επιλογής

Τα κριτήρια επιλογής μεταξύ των διαφόρων ειδών Αμοιβαία Κεφάλαια από τους επενδυτές , είναι οι στόχοι και η στάση του καθενός απέναντι στην απόδοση και στον κίνδυνο .

- Όσοι έχουν ειδικό ενδιαφέρον για το εισόδημα και μικρές μεταβολές τιμών, προτιμούν πρώτα Αμοιβαία Κεφάλαια χρηματαγοράς και κατά δεύτερον ομολογιακά .
- Οι επενδυτές σε Αμοιβαία Κεφάλαια μέτριας μεταβλητότητας , θα πρέπει να είναι προετοιμασμένοι για μικρότερες αποδόσεις από αυτές που προσφέρουν επιθετικά και αναπτυξιακά Αμοιβαία Κεφάλαια , που συνοδεύονται από περισσότερους κινδύνους .
- Αρκετοί επενδυτές διαφοροποιούν τα Αμοιβαία Κεφάλαια ανάλογα με τις εξελίξεις
- Αν αναμένεται μείωση των επιτοκίων , συμφέρει μεγαλύτερο ποσοστό συμμετοχής των ομολογιακών τίτλων με την προοπτική της αύξησης των τιμών τους .
- Η επένδυση σε ομάδες Αμοιβαία Κεφάλαια δίνει δυνατότητες ευελιξίας σε περίπτωση αλλαγής των συνθηκών με καθόλου ή σχετικά μικρό κόστος μετατροπής .

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6°

6.1. ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΑ ΠΑΡΑΓΩΓΑ

6.1.1. Δημιουργία εξειδικευμένων παραγώγων

Τα τελευταία χρόνια οι σύγχρονοι χρηματοδοτικοί οργανισμοί δημιουργούν συνεχώς νέους τύπους παραγώγων χρηματοοικονομικών προϊόντων , ώστε να είναι σε θέση να καλύψουν τις αυξημένες και εξειδικευμένες ανάγκες των πελατών τους και παράλληλα να μπορούν να ανταποκριθούν στον αυξανόμενο ανταγωνισμό . Τα προϊόντα αυτά , γνωστά στις αγορές ως hybrids , προκύπτουν από κατάλληλους συνδυασμούς των γνωστών παραγώγων και προσφέρονται είτε απευθείας από το χρηματοοικονομικό οργανισμό στον πελάτη είτε ελεύθερα στην αγορά . Δηλαδή η δημιουργία τους οφείλεται στην ευρηματικότητα και την ευελιξία των μεγάλων οργανισμών που συμμετέχουν στις σχετικές αγορές και παράλληλα στο βαθμό ανάπτυξης των ίδιων των αγορών , ώστε να διευκολύνονται οι συναλλαγές και να προστατεύονται οι αντισυμβαλλόμενοι .

Στη συνέχεια αναλύονται κάποια από τα πιο γνωστά παράγωγα της κατηγορίας αυτής , όπως παράγωγα που αφορούν επιτόκια (caps , floors , FRAs) και τα παράγωγα επί μετοχών ή χαρτοφυλακίων (warrants) .

6.1.2. CAP (Δικαίωμα ανώτατου ή μέγιστου επιτοκίου)

Πρόκειται για ένα παράγωγο χρηματοοικονομικό προϊόν που διασφαλίζει τον κάτοχο ή τον αγοραστή του από την άνοδο των επιτοκίων πάνω από συγκεκριμένο ύψος (cap rate) . Ενδιαφέρει δηλαδή το προϊόν αυτό τους δανειζόμενους και τους επενδυτές που προβλέπουν άνοδο των επιτοκίων . Οι όροι του οι οποίοι κατοχυρώνονται με σχετικό συμβόλαιο , διαμορφώνονται εκτός οργανωμένων αγορών , σύμφωνα με τις ανάγκες των αντισυμβαλλομένων .

Μπορεί , για παράδειγμα , να διασφαλιστεί ένα δάνειο εκτοκίζόμενο με κυμαινόμενο επιτόκιο , όπως το Euribor , από την άνοδο του επιτοκίου πέραν μιας μέγιστης προς τα επάνω διακύμανσης π.χ. 12% , στην περίπτωση που παράλληλα με την έγκριση του δανείου , ο δανειολήπτης αγοράσει και ένα συμβόλαιο cap

Εάν στο τέλος της εκτοκιστικής περιόδου το κυμαινόμενο επιτόκιο (Euribor) είναι υψηλότερο του 12% (cap rate) , ο πωλητής του επιτοκίου cap είναι υποχρεωμένος να καταβάλλει την διαφορά των τόκων . Εάν το επιτόκιο διατηρηθεί σε επίπεδα κάτω του 12% ή είναι ίσο με 12% , οι τόκοι καταβάλλονται από τον δανειολήπτη χωρίς καμία ανάμειξη του πωλητή του συμβολαίου cap .

Είναι φανερό ότι ένα συμβόλαιο cap που καλύπτει περισσότερες από μια εκτοκιστικές περιόδους ενός δανείου , ουσιαστικά διαμορφώνει μια σειρά από δικαιώματα αγοράς επί επιτοκίου ευρωπαϊκού τύπου .

Η τεχνική αυτή εμφανίστηκε τις δεκαετίες 70'-80' , όταν εμφανίστηκαν τα δάνεια κυμαινόμενου επιτοκίου και οι διακυμάνσεις σε πολλές περιόδους ήταν ιδιαίτερα μεγάλες .Τότε ήταν που οι μεγάλες κυρίως τράπεζες , οι οποίες χορηγούσαν δάνεια κυμαινόμενου επιτοκίου , προσέφεραν μαζί με το δάνειο και ένα συμβόλαιο cap , που αποτελούσε εξασφάλιση για το δανειζόμενο .Οι τράπεζες με τη σειρά τους για να αποφύγουν μη αναμενόμενου ύψους μεταβολές των επιτοκίων διαμορφώνουν δικές τους τεχνικές αντιστάθμισης με τη χρήση άλλων παραγώγων χρηματοοικονομικών προϊόντων , όπως δικαιωμάτων επί επιτοκίων ,ή συμβολαίων επί μελλοντικής εκπλήρωσης επί επιτοκίων .

Ο υπολογισμός του ποσού διακανονισμού ενός συμβολαίου cap , δηλαδή του ποσού που θα καταβληθεί από τον πωλητή , υπολογίζεται ως εξής :

$$\text{Ποσό διακανονισμού cap} = [L * \max (rx - rc \ 0) * t] / 100$$

L = ύψος δανείου ή χρηματοδότησης κυμαινόμενου επιτοκίου

rx = επιτόκιο κυμαινόμενο ή επιτόκιο αναφοράς (Euribor)

rc = επιτόκιο άσκησης (cap rate)

t = χρόνος

Το cap πωλείται συνήθως από τον χρηματοοικονομικό οργανισμό έναντι κάποιας εφάπαξ προμήθειας , η οποία παρακρατείτε κατά την εκταμίευση του δανείου .

6.1.3. Floor (Δικαίωμα κατώτατου ή ελάχιστου επιτοκίου)

Ένα συμβόλαιο floor διασφαλίζει τον κάτοχο του από τη μείωση του επιτοκίου κάτω από ένα συγκεκριμένο ύψος .Δηλαδή με το floor τίθεται ένα κατώτατο όριο στη μεταβολή ενός κυμαινόμενου επιτοκίου .

Με ένα τέτοιο συμβόλαιο προστατεύεται ο επενδυτής ή ο δανειστής π.χ. η τράπεζα. Μπορεί να διασφαλισθεί η απόδοση μιας κατάθεσης ή ενός χορηγηθέντος δανείου στην περίπτωση που συνδέονται με ένα κυμαινόμενο επιτόκιο π.χ. με το επιτόκιο των εντόκων γραμματίων του δημοσίου . Μπορεί π.χ. να διασφαλιστεί η απόδοση από μείωση του κυμαινόμενου επιτοκίου κάτω του 9% .

Δηλαδή εφόσον ο επενδυτής ή ο δανειστής με την τοποθέτηση του , αγοράσει και ένα συμβόλαιο floor , η διαφορά της απόδοσης κάτω από το συγκεκριμένο ύψος που αναφέρεται στο συμβόλαιο (floor rate) θα του καταβληθεί από τον πωλητή του συμβολαίου .

Το floor εφόσον καλύπτει περισσότερες από μια εκτοκιστικές περιόδους μιας επένδυσης, ουσιαστικά αποτελούν μια σειρά από δικαιώματα πώλησης επί επιτοκίων ευρωπαϊκού τύπου.

Ο υπολογισμός του ποσού διακανονισμού ενός συμβολαίου floor, δηλαδή του ποσού που θα καταβληθεί από τον πωλητή, υπολογίζεται ως εξής :

$$\text{Ποσό διακανονισμού FLOOR} = [D * \max (rc - rk \ 0 * t)] / 100$$

D = ποσό επένδυσης που αφορά το συμβόλαιο

rc = επιτόκιο άσκησης (floor rate)

rk = κυμαινόμενο επιτόκιο, όπως έχει διαμορφωθεί κατά το χρόνο ανανέωσης του επιτοκίου της επένδυσης

t = χρόνος

6.1.4. COLLARS (Δικαίωμα ανώτατου και κατώτατου επιτοκίου)

Είναι συμβόλαια που εξασφαλίζουν τον κάτοχο τους ταυτοχρόνως από την άνοδο των επιτοκίων, αλλά και από την μείωση των επιτοκίων. Λειτουργούν επομένως σαν caps, όσον αφορά την κάλυψη από την άνοδο των επιτοκίων και σαν floors όσον αφορά την κάλυψη από την μείωση των επιτοκίων.

Δηλαδή πρόκειται για συνδυασμό μιας θετικής θέσης, όσον αφορά το σκέλος των caps και μιας αρνητικής θέσης όσον αφορά το σκέλος των floors.

Η τεχνική αυτή χρησιμοποιείται συνήθως από τους δανειζόμενους οι οποίοι πουλούν ένα συμβόλαιο floor για να περιορίσουν το κόστος αγοράς ενός συμβολαίου cap, με τον κίνδυνο το επιτόκιο να μειωθεί κάτω του επιτοκίου floor αυξάνοντας έτσι το συνολικό τους κόστος.

6.1.5. FRAs (Forward Rate Agreements)

Πρόκειται για συμβόλαια δύο μερών, π.χ. της τράπεζας και του πελάτη της, με τα οποία ο ένα από τους δυο αντισυμβαλλόμενους καλύπτεται από την άνοδο και ο άλλος από την μείωση των επιτοκίων. Αυτό επιτυγχάνεται με την πληρωμή από τον ένα αντισυμβαλλόμενο τόκων που υπολογίζονται βάσει ενός σταθερού επιτοκίου και από τον άλλο τόκο που υπολογίζονται βάσει ενός κυμαινόμενου επιτοκίου. Το σταθερό επιτόκιο είναι το επιτόκιο που αναφέρεται στη σύμβαση του FRA και το κυμαινόμενο επιτόκιο είναι ένα επιτόκιο αντιπροσωπευτικό της αγοράς, όπως το Euribor.

Κύριο χαρακτηριστικό των συμβολαίων αυτών είναι ότι καθορίζεται σήμερα, δηλαδή κατά το χρόνο υπογραφής της σύμβασης, τόσο το επιτόκιο που θα εφαρμοστεί σε μια μελλοντική ημερομηνία όσο και το χρονικό διάστημα για το οποίο θα εφαρμοστεί.

Η αντιστάθμιση του κινδύνου επιτοκίων με τη χρήση FRAs επιτυγχάνεται με την χρήση ενός πλασματικού κεφαλαίου και κατά συνέπεια το ποσό του διακανονισμού προκύπτει από τη διαφορά των επιτοκίων χωρίς να μετακινείται το συνολικό κεφάλαιο επί του οποίου υπολογίζονται οι τόκοι . Έτσι όπως όλα τα προϊόντα στα οποία εφαρμόζεται η τεχνική του πλασματικού κεφαλαίου , τα FRAs παρουσιάζουν χαμηλό πιστωτικό κίνδυνο .

Τα κυριότερα στοιχεία και τα βασικά χαρακτηριστικά μιας σύμβασης FRA είναι:

Αγοραστής του FRA

Είναι ο αντισυμβαλλόμενος που επιδιώκει να προστατευτεί από την άνοδο των επιτοκίων . Επομένως καταβάλλει τόκους επί του πλασματικού ποσού βάσει ενός σταθερού επιτόκιου , το επιτόκιο της σύμβασης FRA . Με άλλα λόγια μπορούμε να πούμε ότι δανείζεται ένα ποσό με σταθερό επιτόκιο . Παράλληλα όμως λαμβάνει τόκους επί του πλασματικού ποσού βάσει ενός κυμαινόμενου επιτόκιου , το επιτόκιο της αγοράς π.χ. Euribor. Θα μπορούσαμε να πούμε ότι δανείζεται ένα ποσό με κυμαινόμενο επιτόκιο .

Έτσι προκύπτει ότι στην περίπτωση που το μελλοντικό επιτόκιο αναφοράς διαμορφωθεί σε επίπεδο χαμηλότερο από αυτό του επιτόκιου της σύμβασης FRA , ο αγοραστής θα έχει ζημιά . Έχει όμως προστατευτεί από την άνοδο των επιτοκίων .

Πωλητής του FRA

Είναι ο αντισυμβαλλόμενος που επιδιώκει να προστατευτεί από την μείωση των επιτοκίων . Δηλαδή καταβάλλει τόκους επί του πλασματικού ποσού βάσει ενός κυμαινόμενου επιτόκιου αναφοράς και λαμβάνει τόκους βάσει ενός σταθερού επιτόκιου , του επιτόκιου της σύμβασης FRA .

Έτσι αν το μελλοντικό επιτόκιο αναφοράς διαμορφωθεί σε επίπεδο υψηλότερο από αυτό του επιτόκιου της σύμβασης FRA , ο πωλητής θα έχει ζημιά . Έχει όμως προστατευτεί από την μείωση των επιτοκίων .

Επιτόκιο FRA

Είναι το σταθερό επιτόκιο που συμφωνείται μεταξύ των αντισυμβαλλόμενων και το οποίο αναφέρεται στη σύμβαση .

Επιτόκιο αναφοράς

Είναι το επιτόκιο αναφοράς όπως αυτό διαμορφώνεται στην αγορά π.χ. Euribor.

Ημερομηνία έναρξης σύμβασης FRA

Είναι η ημερομηνία που συνάπτεται η συμφωνία και υπογράφεται η σύμβαση FRA .

Ημερομηνία διακανονισμού

Είναι η ημερομηνία που πραγματοποιείται ο διακανονισμός και καταβάλλεται το ποσό του διακανονισμού, δηλαδή η διαφορά των τόκων, στο δικαιούχο αγοραστή ή πωλητή του FRA, αφού γίνει γνωστό το επιτόκιο αναφοράς.

Ημερομηνία λήξεως του FRA

Πρόκειται για την ημερομηνία που λήγει η σύμβαση FRA και αποτελεί την βάση για τον υπολογισμό του χρόνου για τον οποίο εκτοκίζεται το πλασματικό ποσό.

Ποσό διακανονισμού FRA = $\Pi * [(R_{fra} - R_f) * t] / 100$

R_{fra} = επιτόκιο συμβολαίου

R_f = επιτόκιο αναφοράς

t = χρόνος εκφραζόμενος σε ημέρες

Π = ύψος κεφαλαίου ή πλασματικό ποσό

6.1.6 Warrants

Τα warrants αποτελούν μια εξειδικευμένη κατηγορία δικαιωμάτων προαίρεσης αγοράς, στα οποία δεν εφαρμόζονται όλοι οι κανόνες που εμφανίζονται στα δικαιώματα προαίρεσης αφού συνήθως δεν διαπραγματεύονται σε οργανωμένες αγορές.

Όπως και τα δικαιώματα αγοράς, τα warrants παρέχουν στον κάτοχο τους το δικαίωμα να αγοράσει ένα συγκεκριμένο αριθμό μετοχών μιας επιχείρησης ή ένα χαρτοφυλάκιο μετοχών σε προκαθορισμένη τιμή. Το δικαίωμα μπορεί να ασκηθεί στη λήξη του ή οποιαδήποτε στιγμή ως τη λήξη του ή στο τέλος προκαθορισμένων ημερομηνιών έως τη λήξη του.

Τα warrants σε αντίθεση με τα δικαιώματα προαίρεσης, που η διάρκεια τους είναι σχετικά μικρή, μπορεί να έχουν διάρκεια αρκετών ετών. Παράλληλα εμπερικλείουν υψηλότερο κίνδυνο από τα δικαιώματα προαίρεσης, αφού δημιουργούνται και λειτουργούν εκτός οργανωμένων αγορών. Οι βασικοί λόγοι που εκδίδεται το προϊόν αυτό είναι:

- Τα warrants μπορούν να εκδοθούν από μια επιχείρηση και να αφορά τις δικές της μετοχές, με σκοπό την άντληση κεφαλαίων από την τιμή διάθεσης στους επενδυτές.
- Ένα warrant μπορεί να διαμορφωθεί και να εκδοθεί από ένα χρηματοπιστωτικό οργανισμό και να περιλαμβάνει ένα πακέτο μετοχών διαφόρων επιχειρήσεων, τις οποίες ο κάτοχος του μπορεί να αποκτήσει σε

προκαθορισμένη τιμή . Στην περίπτωση αυτή η έκδοση πραγματοποιείται με σκοπό την άντληση κεφαλαίων που θα προέλθουν από την τιμή του προϊόντος κατά την διάθεση .

- Τα warrants σε πολλές περιπτώσεις εκδίδονται από τις επιχειρήσεις ταυτόχρονα με την έκδοση ομολογιακών δανείων και χαρίζονται στους επενδυτές , ώστε να γίνει πιο ελκυστικό το ομολογιακό δάνειο .
- Ένας άλλος σημαντικός λόγος έκδοσης warrant από τις επιχειρήσεις είναι η δωρεάν παροχή τους στα στελέχη ή στους εργαζόμενους ως κίνητρο βελτίωσης της παραγωγικότητάς τους και κατά συνέπεια και της αξίας της επιχείρησης , αφού θέτουν την τιμή εξάσκησης του warrant σε υψηλότερο επίπεδο από το τρέχον στην υποκείμενη αγορά . με την θετική εικόνα και πορεία της επιχείρησης αυξάνεται τόσο η τιμή του warrant στην αγορά όσο και η τιμή της μετοχής της εταιρίας στην υποκείμενη αγορά . δεδομένης της τιμής εξάσκησης του warrant , οι κάτοχοί του κερδίζουν μόνο αν αυξηθεί η τιμή της μετοχής της εταιρίας πέραν της τιμής αυτής .

6.2. REPOS ΕΠΙ ΜΕΤΟΧΩΝ

6.2.1. Στοιχεία Repos

Τόσο τα χρηματιστήρια παραγώγων όσο και τα χρηματιστήρια αξιών (υποκείμενες αγορές) έχουν αναπτύξει διαδικασίες και προϊόντα , κυρίως επί μετοχών , που στη εφαρμογή τους απαιτούν τον δανεισμό του υποκείμενου τίτλου . Τα προϊόντα αυτά σχετίζονται ή έχουν ως βάση τις συναλλαγές με τη χρήση περιθωρίων και κυρίως τις ανοικτές πωλήσεις και την αγορά τίτλων με χρηματοδότηση .

Δανειζόμενοι είναι οι χρήστες των προϊόντων και δανειστές οι κατέχοντες των υποκείμενο τίτλο . Τα μέλη των χρηματιστηρίων έχουν ανάγκη και δανείζονται μετοχές όταν λειτουργούν ως βασικοί διαπραγματευτές . Οι επενδυτές χρειάζονται και δανείζονται μετοχές κυρίως όταν δραστηριοποιούνται σε ανοικτές πωλήσεις . Δανειστές είναι οι χρηματιστηριακές εταιρίες , οι επενδυτές ή και διαφορά θεσμικά όργανα των χρηματιστηρίων που παρεμβαίνουν στη διαδικασία αυτή

6.2.2. Ανοικτές Πωλήσεις

Στις ανοικτές πωλήσεις ο επενδυτής πουλά μετοχές που δεν κατέχει και κατά συνέπεια πρέπει να δανειστεί τον ίδιο αριθμό μετοχών από κάποιον που κατέχει

μετοχές καταβάλλοντας τόκο . Με το δανεισμό οι μετοχές δεσμεύονται , δηλαδή ο κάτοχος τους και δανειστής αυτών μπορεί να τις πουλήσει μόνο αφού τηρηθεί συγκεκριμένη διαδικασία . Με τον τρόπο αυτό μηδενίζεται ο κίνδυνος της ταυτόχρονης διπλής διαπραγματεύσεως της ίδιας μετοχής , αφού εάν συνέβαινε αυτό η τιμή της μετοχής θα υποχωρούσε .

Ο επενδυτής που έχει πραγματοποιήσει την ανοικτή πώληση είναι υποχρεωμένος σε μελλοντική ημερομηνία να αγοράσει τις μετοχές ώστε να τις επιστρέψει στον δανειστή . Κέρδος για τον επενδυτή σε ανοιχτές πωλήσεις προκύπτει μόνο από την μείωση της τιμής της μετοχής κατά το χρόνο αγοράς σε σχέση με την τιμή της κατά τον προγενέστερο χρόνο πώλησης . Δηλαδή ο επενδυτής κερδίζει από την πτώση της μετοχής .

6.2.3. Δανεισμός Τίτλων

Η ανάγκη δανεισμού δημιουργείται από το γεγονός ότι δεν είναι δυνατόν να διαπραγματεύονται και να αγοράζονται ή να πωλούνται μετοχές που δεν είναι υπαρκτές . Επομένως ο πωλητής μετοχών που δεν τις κατέχει πρέπει να τις δανειστεί καταβάλλοντας τόκο . Οι δανεισμένες μετοχές αποσύρονται από την αγορά με την εγγύηση των αρχών και των θεσμοθετημένων διαδικασιών των οργανωμένων αγορών .

Το κυριότερο πρόβλημα δημιουργείται στην περίπτωση διανομής μερίσματος κατά το χρόνο που η μετοχή έχει πουληθεί με ανοικτή πώληση , αφού οι κάτοχοι είναι ταυτοχρόνως δυο . Το πρόβλημα επιλύεται με την είσπραξη του μερίσματος που καταβάλλει η εταιρία από τον αγοραστή στην αγορά και καταβολή ενός δεύτερου μερίσματος από τον αγοραστή στον δανειστή της μετοχής . Ο αγοραστής δεν εμφανίζει ζημιά αφού αμέσως μετά την διανομή μερίσματος η τιμή της μετοχής υποχωρεί κατά το ίδιο τουλάχιστον ποσό , κάτι που ευνοεί τη θέση του .

6.2.4. Οι ανοικτές πωλήσεις στην ελληνική αγορά

Στην ελληνική αγορά οι ανοιχτές πωλήσεις (short selling) επετράπησαν καταρχάς μόνο για τους Ειδικούς Διαπραγματευτές τύπου Β , μέλη του Χρηματιστηρίου Παραγώγων Αθηνών . Οι Ειδικοί Διαπραγματευτές τύπου Β λειτουργούν ως market makers και πέραν της κατάρτισης συμβάσεων για λογαριασμό των πελατών τους και για ίδιο λογαριασμό είναι υποχρεωμένοι με στόχο την διαμόρφωση συνθηκών ικανοποιητικής ρευστότητας στην αγορά , να διαβιβάζουν σε συνεχή βάση ταυτοχρόνως τιμές αγοράς και πώλησης για κάθε συγκεκριμένο παράγωγο βάσει των όρων σχετικής σύμβασης που καταρτίζει το ΧΠΑ .

Μετά από μεταβολή του θεσμικού πλαισίου , αφού αποκτήθηκε η εμπειρία λειτουργίας του προϊόντος , επετράπη η δραστηριοποίηση στις ανοιχτές πωλήσεις των μετοχών και στις χρηματιστηριακές εταιρίες – μέλη του ΧΑΑ αλλά και στους επενδυτές .

Σε όλες τις περιπτώσεις δανειστής των μετοχών με είσπραξη τόκου είναι η Εταιρία Εκκαθάρισης Συναλλαγών επί Παραγώγων μέσω του προϊόντος Σύμβαση Αγοράς με Σύμφωνο Επαναπώλησης . Τις μετοχές έχει αποκτήσει η Ε.Τ.Ε.Σ.Ε.Π. από τους επενδυτές με καταβολή τόκου μέσω του προϊόντος Σύμβαση Πώλησης με Σύμφωνο Επαναγοράς .

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7°

7.1. ΕΙΔΙΚΑ ΤΡΑΠΕΖΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ

7.1.1. Factoring

7.1.1.1. Έννοια – ωφέλειες

Το factoring είναι συναλλαγή που επιδιώκει το κέρδος με την αγορά από μια εταιρία χρηματοδότησης , που συνήθως είναι τράπεζα , των απαιτήσεων που έχουν εμπορικές εταιρίες έναντι τρίτων , βάσει των τιμολογίων που έχουν εκδοθεί από αυτές ή των συναλλαγματικών και ανοικτών λογαριασμών που επιβεβαιώνουν τις έναντι τρίτων απαιτήσεις .

Η αγορά των απαιτήσεων γίνεται με έκπτωση , δηλαδή σε χαμηλότερο ύψος από το πραγματικό σύνολο των απαιτήσεων . Αυτή η διαφορά αποτελεί το κέρδος της τράπεζας που αγοράζει τις απαιτήσεις των εμπορικών επιχειρήσεων . έτσι η μεν τράπεζα ωφελείται από αυτή τη διαφορά , οι δε εμπορικές επιχειρήσεις που πωλούν τις απαιτήσεις τους ωφελούνται κατά το ότι προεισπράττουν την αξία των τιμολογίων που πούλησαν και έτσι επιταχύνεται η ρευστότητα και η ταμειακή ενίσχυση και επιπλέον απαλλάσσονται από την διαδικασία της είσπραξης των απαιτήσεων τους την οποία αναλαμβάνει η τράπεζα που τις αγοράζει παίρνοντας σε βάρος της και το σχετικό κίνδυνο από τυχόν μη είσπραξη .

Όπως είναι ευνόητο η πώληση των απαιτήσεων εκ μέρους των εμπορικών και βιομηχανικών επιχειρήσεων έχει ενδιαφέρον γι' αυτές αν μετά την αφαίρεση των δικαιωμάτων της τράπεζας από το σύνολο της αξίας των τιμολογίων που πωλούνται , παραμένει ένα περιθώριο κέρδους γι' αυτές τις επιχειρήσεις . Δηλαδή αν το πραγματικό κέρδος ενός συνόλου τιμολογίων είναι για την επιχείρηση που το πουλάει 7 % και η τράπεζα αφαιρεί από τη συνολική αξία για την αγορά και την προπληρωμή 4% , η επιχείρηση που κάνει την πώληση εξακολουθεί να έχει ως ωφέλεια τη διαφορά $7-4=3$ που παραμένει μετά την πώληση .

Σε περίπτωση αντίθετη , όταν δηλαδή η επιχείρηση που κάνει πώληση προσφέρει στην τράπεζα για το factoring 4 % ενώ το πραγματικό περιθώριο κέρδους της από το σύνολο των τιμολογίων που πουλάει είναι 3% , από την πράξη έχει ζημία 1% .Μπορεί αυτό να το κάνει για να αποκτήσει ρευστότητα έστω και με μικρή ζημία , αν αντιμετωπίζει μεγάλη στενότητα κεφαλαίων . Αλλά σε αυτή την περίπτωση ωφέλεια έχει μόνο η τράπεζα που αγοράζει τις απαιτήσεις της επιχείρησης που τις πουλάει .

7.1.1.2. Ανάλυση του factoring

Το factoring είναι μια μορφή χρηματοδοτικής συναλλαγής ανάμεσα σε εταιρίες , από τις οποίες , η μια είναι εταιρία χρηματοδότησης και συνήθως είναι τράπεζα και λέγεται διεθνώς factor και η άλλη λέγεται factoree . Κατά τη μορφή αυτή της συναλλαγής , η τράπεζα – factor αγοράζει από τη factoree τις εμπορικές απαιτήσεις που έχει η δεύτερη από τρίτους με τρόπο αμετάκλητο . Η μεν τράπεζα αναλαμβάνει την είσπραξη των ποσών που οφείλονται στην factoree από τις πωλήσεις της πληρώνοντας σε αυτή την αξία των τιμολογίων που έχουν εκδοθεί γι' αυτές τις πωλήσεις , μειωμένη με τα δικαιώματα της , τον τόκο , την προμήθεια , συν τα έξοδα . Η δε επιχείρηση – factoree απαλλάσσεται από την είσπραξη των τιμολογίων που πουλάει στην τράπεζα και παίρνει από αυτή το ποσό που της προκαταβάλλει. Η συναλλαγή factoring πραγματοποιείται με την υπογραφή σύμβασης από τα δυο συμβαλλόμενα μέρη στην οποία καθορίζονται με λεπτομέρειες τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις τις κάθε πλευράς .

Η υλοποίηση της σύμβασης factoring γίνεται στην πράξη ως εξής : Η εταιρία factoree παραδίνει στη χρηματοδοτούσα τράπεζα – factor , στα συμφωνημένα διαστήματα συγκεντρωτικό πίνακα των απαιτήσεων της έναντι τρίτων που προκύπτει από τα τιμολόγια που εκδόθηκαν . Η τράπεζα - factor όταν πάρει αυτό τον πίνακα κάνει ορισμένους ελέγχους και επαληθεύσεις και ξεκαθαρίζει ποια τιμολόγια της factoree δέχεται και ποια απορρίπτει . Από το συνολικό ποσό που προκύπτει από τα τιμολόγια που εγκρίθηκαν και δέχεται η factor να αγοράσει αφαιρείται το κόστος του factoring και το υπόλοιπο προκαταβάλλεται στην factoree .

Στο κόστος του factoring περιλαμβάνεται (α) ο τόκος των προκαταβολών που δίνει η factor στην factoree , για τις απαιτήσεις της δεύτερης έναντι τρίτων , τις οποίες η factor θα εισπράξει σε μεταγενέστερο χρόνο (β) η προμήθεια της τράπεζας – factor γι' αυτή την συναλλαγή . Συνήθως το κόστος του factoring ενοποιείται σε ένα ποσοστό , στο οποίο συγχωνεύεται ο τόκος και η προμήθεια της factor και που ενδέχεται να είναι αρκετά υψηλό γιατί υπολογίζεται και ο κίνδυνος της τυχόν ζημιάς .

Το factoring παρουσιάζει πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα

Πλεονεκτήματα για την τράπεζα – factor είναι η υψηλή απόδοση των κεφαλαίων που διαθέτει . *Μειονεκτήματα* γι' αυτή είναι ο κίνδυνος ζημιάς από την μη είσπραξη των απαιτήσεων της factoree που αγόρασε .

Πλεονεκτήματα για την factoree είναι (α) η άμεση ταμειακή διευκόλυνση της με την προκαταβολή της αξίας των απαιτήσεων της από την factor , (β) η απαλλαγή της από τον κίνδυνο της ζημιάς από την μη είσπραξη των απαιτήσεων που εκχώρησε στη factor , (γ) η απαλλαγή της από την φροντίδα της είσπραξης των απαιτήσεων που μεταβίβασε , αφού αυτή μεταφέρεται στην factor . *Μειονεκτήματα* αποτελεί το υψηλό κόστος του factoring που μπορεί να είναι σε τέτοιο ύψος , ώστε τελικά να καταλήγει σε ζημία της .

Πρέπει να σημειωθεί ότι το factoring αφορά κυρίως μικρομεσαίες επιχειρήσεις παραγωγής και εμπορίας άμεσων καταναλωτικών αγαθών , με απαιτήσεις βραχυπρόθεσμες 3 – 6 μηνών .

7.1.1.3. Το factoring στην Ελλάδα – Interfactoring

Το factoring έχει εισαχθεί στην Ελλάδα με το νόμο 1905/ 1990 και ήδη ορισμένες τράπεζες έχουν συστήσει ειδικά τμήματα και έχουν κάνει συμφωνίες αγοράς απαιτήσεων με διάφορες επιχειρήσεις κυρίως προμηθευτών , οι οποίοι μεταβιβάζουν τις απαιτήσεις που έχουν από πελάτες τους στους οποίους προμηθεύουν διάφορα είδη . Ήδη αναπτύσσεται και ο θεσμός του Interfactoring που αποτελεί μεσολάβηση στο factoring που γίνεται σε ξένες χώρες . Ορισμένες τράπεζες έχουν υπογράψει συμβάσεις συνεργασίας μεσολάβησης με factor ξένων χωρών .

Έχουν συναφθεί επίσης συμβάσεις συνεργασίας με Έλληνες εξαγωγείς για την ανάληψη του Interfactoring με ξένες τράπεζες , που αποτελούν factor των ξένων επιχειρήσεων οι οποίες εισάγουν στις χώρες εμπορεύματα που εξάγουν σε αυτές Έλληνες εξαγωγείς .

7.1.1.4. Forfaiting

Το Forfaiting αποτελεί προέκταση του factoring , με την διαφορά ότι αφορά μέσο-μακροπρόθεσμες απαιτήσεις 6 μηνών έως 6 ετών. Οι χρηματοδοτήσεις στο Forfaiting, γίνονται για αγορές απαιτήσεων από πωλήσεις κεφαλαιουχικών αγαθών .

Επιπλέον στην περίπτωση του Forfaiting όταν η τράπεζα αγοράζει απαιτήσεις επιχειρήσεων που προέρχονται από πωλήσεις κεφαλαιουχικών αγαθών στο εξωτερικό, αναλαμβάνει και τους κινδύνους που παρουσιάζουν αυτές οι πωλήσεις . Οι απαιτήσεις των εξαγωγέων έναντι των εισαγωγέων βασίζονται σε τιμολόγια πώλησης που συνοδεύονται συνήθως από συναλλαγματικές .

Ο αγοραστής των απαιτήσεων forfaiter – τράπεζες κάνει την συναλλαγή Forfaiting, όπως και στο factoring ο factor , με ωφέλεια ένα επιτόκιο που αποτελεί σύνθεση (α) του τόκου του κεφαλαίου από το χρονικό σημείο της προπληρωμής των απαιτήσεων στον πωλητή τους μέχρι το χρονικό σημείο της είσπραξης τους από τους οφειλότες των απαιτήσεων , (β) την προμήθεια που εισπράττει η τράπεζα .

Το Forfaiting εξυπηρετεί πολύ με τις συναλλαγές στο εξωτερικό . Ο εξαγωγέας ενός κεφαλαιουχικού αγαθού γνωστοποιεί στην τράπεζα – forfaiter όλα τα στοιχεία τα σχετικά (α) με εκείνον που θα πραγματοποιήσει την εισαγωγή σε μια ξένη χώρα , (β) με το συγκεκριμένο κεφαλαιουχικό αγαθό που αποτελεί το αντικείμενο της εισαγωγής (γ) με τον τρόπο εξόφλησης του τιμολογίου πώλησης που συμφωνείτε , (δ) με τις παρεχόμενες εγγυήσεις από τον εισαγωγέα .

Η τράπεζα – forfaiter μετά από έλεγχο των παραπάνω στοιχείων συγκατατίθεται ή όχι στη χρηματοδότηση . Αν συγκατατίθεται , συμφωνείται και η ωφέλεια που θα έχει

ο forfaiter από τη συναλλαγή . Στη συνέχεια προεξοφλεί την απαίτηση του εξαγωγέα, παρακρατώντας το ποσό που προκύπτει από τη παραπάνω συμφωνία και το οποίο αποτελεί την έκπτωση από την συνολική αξία του τιμολογίου.

Με αυτό τον τρόπο ο εξαγωγέας προεισπράττει το ποσό που αντιστοιχεί στο υπόλοιπο του τιμολογίου και από την στιγμή εκείνη οφειλέτης της τράπεζας – forfaiter είναι ο εισαγωγέας της ξένης χώρας ή η τράπεζα που χορήγησε την εγγυητική επιστολή υπέρ του εξαγωγέα . Εξάλλου η τράπεζα – forfaiter που υποκαθιστά τον εξαγωγέα , αναλαμβάνει και όλους τους σχετικούς κινδύνους .

Η σύμβαση Forfaiting , όπως και η factoring , είναι συμφέρουσα για τον εξαγωγέα, αν το κόστος αφήνει περιθώριο κέρδους σε αυτόν . Αν το κόστος είναι υψηλότερο από το κέρδος που προσδοκούσε ο εξαγωγέας από την πράξη αυτή , τότε αυτή είναι ζημιογόνος .

Ο forfaiter φροντίζει ώστε η είσπραξη της αξίας του τιμολογίου από τον εισαγωγέα να είναι κατά το δυνατόν ασφαλέστερη και στον καθορισμένο χρόνο , ώστε οι κίνδυνοι που αντιμετωπίζει να είναι κατά το δυνατόν λιγότεροι .

Το Forfaiting που αφορά εξαγωγές – εισαγωγές και μέσο-μακροπρόθεσμες απαιτήσεις , τα πράγματα είναι σύνθετα και οι παράγοντες που μπορούν να επηρεάσουν τις σχετικές συμφωνίες και συναλλαγές είναι πολλοί και ως προς πολλά απρόβλεπτοι και ευμετάβλητοι . Έτσι ο forfaiter πρέπει (α) να σταθμίσει καλά τις διεθνείς οικονομικές συνθήκες , (β) να ερευνήσει τις οικονομικές και πολιτικές συνθήκες που επικρατούν και προβλέπεται να επικρατήσουν στη χώρα που γίνεται η εισαγωγή , (γ) να εξετάσει πολλά στοιχεία του εισαγωγέα , πράγμα δύσκολο γιατί αυτός βρίσκεται σε μια ξένη χώρα . Λόγω λοιπόν των αυξημένων κινδύνων που αντιμετωπίζει ο forfaiter είναι αυξημένο .

7.1.2. LEASING

7.1.2.1. Έννοια – Βασικές διακρίσεις

Leasing είναι ένα σύστημα πίστωσης – μίσθωσης, που ξεκίνησε την εφαρμογή του σε παραγωγικά μηχανήματα. Στην Ελλάδα ο επίσημος όρος είναι χρηματοδοτική μίσθωση .

Στο σύστημα αυτό μια επιχείρηση αντί να αγοράσει ένα μηχάνημα που ήτα απαραίτητο για την διατήρηση ή βελτίωση και αύξηση της παραγωγής , το ενοικιάζει για ένα χρονικό διάστημα , από μια επιχείρηση που ασχολείται με τέτοιες ενοικιάσεις . Η επιχείρηση leasing δεν παρήγαγε η ίδια τα μηχανήματα που ενοικιάζε , αλλά τα αγόραζε από μια επιχείρηση που τα κατασκεύαζε . Έτσι ξεκίνησε το σύστημα leasing ως χρηματοδοτική μίσθωση παραγωγικών μηχανημάτων για την μεταποίηση .

Σήμερα το leasing αποτελεί χρηματοδοτική μίσθωση γενικά για μηχανήματα ή και για ακίνητα . Οι επιχειρήσεις leasing στην διάρκεια μίσθωσης διατηρούν την κυριότητα των μέσων που ενοικιάζουν . Το μίσθωμα καταβάλλεται κατά το συμφωνημένο τρόπο και το ύψος του μπορεί να υπολογίζεται ως το ετήσιο επιτόκιο επί της αξίας του αντικειμένου της ενοικίασης .

Επειδή το leasing αποτελεί πράξη κεφαλαιοδότησης , οι εταιρίες που ασχολούνται με τις χρηματοδοτικές μισθώσεις είναι συνήθως θυγατρικές τραπεζών .

Οι βασικές μορφές του συστήματος leasing είναι δύο :

- Leasing εκμετάλλευσης ή λειτουργίας που αφορά στην ενοικίαση μηχανημάτων κτλ τα οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν διαδοχικά και από διάφορους μισθωτές.
- Κυρίως leasing που αφορά μηχανήματα κτλ που δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν από πολλούς μισθωτές και των οποίων η αξία , στο σύνολο της ή περίπου , πρέπει να αποσβεστεί στη διάρκεια του συμβολαίου της χρηματοδοτικής μίσθωσης .

Μεταξύ της επιχείρησης leasing και του ενοικιαστή του αντικειμένου του leasing υπογράφεται σύμβαση που περιλαμβάνει όλα τα στοιχεία που ενδιαφέρουν τα δύο μέρη .

Οι μορφές της σύμβασης leasing είναι οι εξής τρεις :

- (1) Διμερής σύμβαση κατά την οποία ο ενδιαφερόμενος για ενοικίαση επιλέγει τον εξοπλισμό και η εταιρία leasing τον αγοράζει και τον ενοικιάζει σε αυτόν .
- (2) Διμερής σύμβαση όπου ο ενδιαφερόμενος έχει ήδη αγοράσει τον εξοπλισμό και η εταιρία leasing τον εξαγοράζει από αυτόν και στη συνέχεια τον ενοικιάζει σε αυτόν.
- (3) Τριμερής σύμβαση με την παρέμβαση και του προμηθευτή του εξοπλισμού . Η εταιρία leasing με την εγγύηση του προμηθευτή που πουλάει τον εξοπλισμό , τον ενοικιάζει στον ενδιαφερόμενο .

7.1.2.2. Πλεονεκτήματα του leasing

Τα πλεονεκτήματα του leasing είναι πολλά και σημαντικά .

1. μια επιχείρηση ή ένας μπορεί με την χρηματοδοτική μίσθωση να χρησιμοποιεί τον εξοπλισμό που είναι αναγκαίος ,τον οποίο ή δεν ήταν σε θέση να τον αγοράσουν ή αν θα τον αγόραζε θα διέθετε κεφάλαια που θα ήταν απαραίτητα .
2. τα καταβαλλόμενα για το leasing μισθώματα είτε υπολογιζόμενα σε ετήσια βάση σε ορισμένα ποσά είτε ως τόκος βάσει ενός επιτοκίου επί της αξίας του χρησιμοποιούμενου εξοπλισμού , αποτελούν δαπάνες που εκπίπτουν από τα έσοδα του ενοικιαστή .
3. το leasing διευκολύνει τον τεχνολογικό εξοπλισμό και εκσυγχρονισμό των μονάδων που το χρησιμοποιούν και αυξάνει την ανταγωνιστικότητά τους .

4. η σύμβαση leasing δίνει το δικαίωμα της απόσβεσης του εξοπλισμού ανάλογα με την διάρκεια της .
5. η πιο πάνω απόσβεση και η φορολογική έκπτωση της δαπάνης για μισθώματα , δίνουν τη δυνατότητα της δημιουργίας ενός ειδικού κεφαλαίου με το οποίο μπορεί η μισθώτρια επιχείρηση να εξαγοράσει τα μηχανήματα που ενοικιάζει .
6. η χρηματοδοτική μίσθωση φτάνει στο 100% της αξίας του εξοπλισμού .
7. η διαδικασία για την σύναψη σύμβασης leasing είναι ταχύτερη .
8. για τη χρηματοδοτική μίσθωση δεν απαιτείται υποθήκη ή προσημείωση.
9. η σύμβαση leasing είναι απαλλαγμένη από επιβαρύνσεις .
10. για την προσαρμογή στις συνθήκες που επικρατούν έχουν επινοηθεί διάφορες παραλλαγές του leasing .

7.1.2.3. Σύγκριση ανάμεσα σε leasing και δανεισμό

Στο ερώτημα αν συμφέρει έναν επιχειρηματία η χρηματοδοτική μίσθωση ή ο δανεισμός , παρατίθενται επιχειρήματα υπέρ του leasing .

1. ενώ σε αγορά με δάνειο οι αποσβέσεις γίνονται σύμφωνα με το νόμο , τα μισθώματα leasing εκπίπτουν στο σύνολό τους από τα έσοδα του μισθωτή .
2. είναι ευκολότερη και ταχύτερη η απόκτηση εξοπλισμού με σύμβαση leasing παρά με σύμβαση δανεισμού .
3. τα επιτόκια που ισχύουν για το leasing είναι πιο συμφέρουσες από αυτές του δανεισμού.
4. η σύμβαση leasing απαλλάσσεται από τις επιβαρύνσεις της σύμβασης δανεισμού.

7.1.2.4. Ειδικότερες μορφές leasing

Οι σύγχρονες συνθήκες επέβαλαν την ανάπτυξη και ειδικότερων μορφών του leasing. Τέτοιες μορφές είναι ;

- χρηματοδοτική μίσθωση με ρήτρα συναλλάγματος

- χρηματοδοτική μίσθωση με δικαίωμα σύνδεσης σε οποιοδήποτε νόμισμα
- διασυννοριακή χρηματοδοτική μίσθωση (leverage leasing) . Όπου leverage είναι μόχλευση κι εδώ σημαίνει την χρησιμοποίηση του leasing , για την αύξηση της παραγωγής ενός τομέα με μείωση ενός άλλου όχι τόσο παραγωγικού .
- κοινοπρακτική χρηματοδοτική μίσθωση όταν αναλαμβάνεται από κοινοπραξία εταιριών leasing .
- χρηματοδοτική μίσθωση μέσω ομολογιακού δανείου , όταν το ομολογιακό δάνειο εξυπηρετεί το leasing .
- χρηματοδοτική μίσθωση έξω από τα όρια της χώρας (offshore lease) .

7.1.3. FRANCHISING

7.1.3.1. Έννοια

Το franchising είναι θεσμός εμπορικής συνεργασίας ,που έχει αναπτυχθεί μετά το 1980 και πολλές τράπεζες στο εξωτερικό έχουν συστήσει ειδικά τμήματα που ασχολούνται με την χρηματοδότηση των δικτύων franchising .

Με την σύμβαση franchising ένας φορέας έμπορος ή βιομήχανος (δικαιοπάροχος –franchiser) παραχωρεί σε έναν άλλον (δικαιούχο – franchisee) το σύνολο ή μέρος των δικαιωμάτων βιομηχανικής ή πνευματικής ιδιοκτησίας έναντι ανταλλάγματος και με σκοπό την εμπορική εκμετάλλευση ορισμένων προϊόντων ή υπηρεσιών .

Η προσφορά του δικαιοδόχου- franchiser αφορά δικαιώματα χρήσης , παροχή τεχνολογίας και τεχνική και εμπορική υποστήριξη , ενώ franchisee προσφορά του franchisee αφορά επιχειρηματική ενέργεια και δράση και διάθεση υλικού κεφαλαίου , με ανάληψη και του σχετικού επενδυτικού κινδύνου.

Σκοπός της συνεργασίας είναι η δημιουργία μιας αλυσίδας διανομής προϊόντων ή υπηρεσιών, με ενιαία εμφάνιση , διαχείριση , μεθόδους marketing κτλ . Η συνεργασία είναι επωφελής και για τα δύο μέρη , ανάλογα με το αντάλλαγμα που παίρνει ο franchiser από τον franchisee .

7.1.3.2. Κύρια είδη franchising

1. Εμπορικό franchising ή διανομής προϊόντων . Αφορά τη σειρά διανομής προϊόντων ορισμένης κατηγορίας και κυρίως ειδών διατροφής ,επιπλοποιίας, υποδηματοποιίας , βιομηχανικών οικιακών συσκευών κτλ .

2. Υπηρεσιών franchising .Αφορά την τεχνική και οργανωτική ενοποίηση μονάδων παροχής υπηρεσιών όπως ξενοδοχείων , εστιατορίων , ταξιδιωτικών γραφείων κτλ .
3. Συνεργασίας franchising . Αφορά την ισότιμη συνεργασία του franchiser με τον franchisee π.χ. με ανταλλαγές προσωπικού κ.α.
4. Βάσει γεωγραφικής περιοχής franchising . Εξαρτάται από την γεωγραφική έκταση της συμφωνίας που μπορεί να είναι για μια χώρα ολόκληρη , για μια περιφέρεια ή για μια πόλη .

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Έχοντας λοιπόν αναλύσει το θέμα «Τραπεζικά προϊόντα», έχουμε μια άποψη των βασικών ιδιοτήτων και των πλεονεκτημάτων τους, των παραγόντων που έχουν συντελέσει στην διεθνή τάση ταχείας επέκτασης και ανάπτυξης τους, με επικέντρωση των τραπεζών στη δημιουργία Νέων Τραπεζικών Προϊόντων. Διαπιστώνεται επίσης ότι η ανάπτυξη των τραπεζικών προϊόντων έχει ιστορικά σηματοδοτήσει την εξέλιξη του χρήματος και των τραπεζών . .

Έτσι ξεκινάμε με την ανάλυση μιας μερίδας βασικών τραπεζικών προϊόντων, των λογαριασμών . Αυτοί εμφανίζονται με διάφορες μορφές επειδή παίζει ρόλο το επίπεδο και οι ανάγκες του πελάτη, το νόμισμα κτλ . Έχουμε μια κατηγορία λογαριασμών που προσφέρει την δυνατότητα καταθέσεων, αναλήψεων, και γενικά προσφέρουν συνναλάκτικές ευκολίες . Τέτοιοι είναι οι λογαριασμοί **όψεως, ταμειυτηρίου, κοινοί, τρεχούμενοι, σε συνάλλαγμα** . Υπάρχουν και κάποιοι λογαριασμοί που συνδυάζουν τα πλεονεκτήματα τους με αυτά άλλων λογαριασμών και αυτοί είναι οι **μικτοί** όπου είναι εμπλουτισμένοι τρεχούμενοι λογαριασμοί καταθέσεων με την μορφή πολυμορφικών λογαριασμών αφού συνδυάζουν τα πλεονεκτήματα των τρεχούμενων λογαριασμών με επιπλέον πιστωτικές δυνατότητες χρήσης τους και στο εξωτερικό . Με αυτούς επίσης μοιάζουν και οι **τροφοδότες** λογαριασμοί αλλά έχουν την δυνατότητα επιπλέον παροχής ευκολιών, όπως η σύνδεση με ασφαλιστικά προγράμματα . Επίσης υπάρχει μια κατηγορία λογαριασμών με επενδυτικό χαρακτήρα και συνδέονται με το χρήμα και τις τρέχουσες συναλλαγές και αυτοί είναι οι λογαριασμοί **προθεσμίας** και υπάρχουν και εκείνοι οι λογαριασμοί όπου δίνουν την δυνατότητα ανάληψης από τους προθεσμιακούς λογαριασμούς και είναι οι λογαριασμοί **με προειδοποίηση** . Η ανάγκη των τραπεζών για μείωση των επιπτώσεων από την μη εκπλήρωση των υποχρεώσεων εξυπηρέτησης χρεών δημιούργησε μια μορφή λογαριασμών με σύνθετη καταθετική και χρηματοδοτική λειτουργία, τους **ανοικτούς** λογαριασμούς . Τέλος υπάρχει μια κατηγορία, αυτή των **λοιπών** λογαριασμών, όπου εξυπηρετούν διάφορες ανάγκες των τραπεζών που δεν μπορούν να ενταχθούν σε κάποια από τις παραπάνω κατηγορίες .

Προχωράμε με την ανάπτυξη του άυλου χρήματος, μέσω ηλεκτρονικών καρτών, που ήταν ραγδαία . Οι **πλαστικές κάρτες** όπως και οι λογαριασμοί χωρίζονται σε κατηγορίες ανάλογα με τις εκάστοτε ανάγκες των πελατών . Έτσι έχουμε τις **πιστωτικές κάρτες, χρεωστικές κάρτες, επιχειρηματικές κάρτες, έξυπνες κάρτες**, πάνω στις οποίες γίνονται και διάφορες διακρίσεις, όπως για παράδειγμα ότι μπορούν να ισχύουν μόνο στο εσωτερικό ή και στο εξωτερικό, ότι μπορούν να είναι πιστωτικές και ασφαλιστικές ταυτόχρονα κτλ . Επίσης αναλύσαμε τα πλεονεκτήματα, τα οποία είναι λιγότερα σε σχέση με τα μειονεκτήματα, αλλά και τον τρόπο με τον οποίο εκδίδεται μια κάρτα ο οποίος είναι πάρα πολύ απλός, αφού για να σου εκδοθεί

αρκεί να συμπληρώσεις μια αίτηση με την προϋπόθεση να διαθέτεις τα προαπαιτούμενα , καθώς και τις υποχρεώσεις που αναλαμβάνει ο κάτοχος της όταν αυτή του εκδοθεί . Στην συνέχεια συναντάμε την μετεξέλιξη του πλαστικού χρήματος που είναι τα **ηλεκτρονικά χαρτοφυλάκια** . Μέσω αυτών γίνεται ηλεκτρονική διακίνηση του χρήματος , την οποία εξασφαλίζουν τα υψηλής τεχνολογίας μέσα με τα οποία εξοπλίζονται οι τράπεζες .

Ένα σημαντικό τμήμα των τραπεζικών προϊόντων είναι ο **δανεισμός των επιχειρήσεων και των ιδιωτών** , και έχουν μεγάλη σημασία για την εθνική οικονομία , αφού δημιουργούν προϋποθέσεις για ανάπτυξη , για παράδειγμα όταν μια επιχείρηση λάβει μια χορήγηση από μια τράπεζα με την μορφή δανείου και την επενδύσει για την ανάπτυξη της , αυτόματα θα δημιουργηθούν νέες θέσεις εργασίας και όλο αυτό βοηθάει στην ομαλή λειτουργία του οικονομικού κυκλώματος της κοινωνίας . Οι χορηγήσεις – δάνεια ανάλογα με την χρονική διάρκεια για την οποία δίνονται χωρίζονται σε **βραχυπρόθεσμα , μεσοπρόθεσμα , μακροπρόθεσμα** . Η κάθε κατηγορία προσφέρεται για διαφορετική επένδυση και η χρονική τους διάρκεια καθορίζει και το όριο του χορηγούμενου ποσού . Επίσης οι τράπεζες για να βοηθούν , με το σχετικό πάντα όφελος και κέρδος , την αγορά και τις επενδύσεις , προσφέρουν κάποιες **πιστωτικές διευκολύνσεις** , με πιο κλασσική τις συναλλαγματικές . Όσον αφορά τον δανεισμό των ιδιωτών δίνεται μέσω **στεγαστικών δανείων** και **καταναλωτικών δανείων** . Τα μεν πρώτα χορηγούνται για την αγορά ακινήτων και τα δεύτερα για αγορά καταναλωτικών αγαθών ή για δαπάνες συντήρησης .

Μια άλλη πηγή κέρδους για τις τράπεζες είναι τα **αμοιβαία κεφάλαια** όταν αυτές έχουν την διαχείριση τους . Τα αμοιβαία κεφάλαια προσφέρουν στους αποταμιευτές-επενδυτές μια εναλλακτική δυνατότητα αγοράς έτοιμων χαρτοφυλακίων που καλύπτουν οποιαδήποτε κατηγορία και είδη προτιμήσεων των επενδυτών . Η ταχεία επέκταση και ανάπτυξη των αμοιβαίων κεφαλαίων οφείλεται σε μια σειρά θεσμικών και διορθωτικών αλλαγών . Τα αμοιβαία κεφάλαια έχουν πλεονεκτήματα που υπερτερούν των μειονεκτημάτων τους και γι' αυτό έχουν αναχθεί σε βασικό θεσμό του σύγχρονου χρηματοοικονομικού συστήματος . Υπάρχει μεγάλη ποικιλία αμοιβαίων κεφαλαίων που ανταποκρίνονται σε διαφορετικές κατηγορίες επενδυτών ανάλογα με τις ανάγκες και τις δυνατότητές τους .

Οι αυξανόμενες ανάγκες των πελατών των σύγχρονων χρηματοδοτικών οργανισμών καθώς και ο συνεχώς αυξανόμενος ανταγωνισμός , οδήγησαν στην δημιουργία **εξειδικευμένων παραγώγων** ώστε να μπορέσουν να ανταπεξέλθουν στα ζητούμενα της σύγχρονης εποχής . Τα πιο γνωστά , τα οποία και αναλύσαμε , είναι τα παράγωγα που αφορούν επιτόκια και τα παράγωγα επί μετοχών ή χαρτοφυλακίων . Έτσι έχουμε τα **CAP** που ενδιαφέρουν τους δανειζόμενους και τους επενδυτές που προβλέπουν άνοδο των επιτοκίων και επωφελούνται από αυτή . Υπάρχουν όμως και τα **FLOORS** που ενδιαφέρουν τους δανειζόμενους και τους επενδυτές που προβλέπουν πτώση των επιτοκίων . Ακόμα υπάρχει μια ομάδα παραγώγων τα **COLLARS** όπου ωφελούν τους δανειστές και τους επενδυτές και από την πτώση και από την άνοδο των επιτοκίων . Στη συνέχεια έχουμε τα **WARRANTS** που δίνουν στον κάτοχο τους την δυνατότητα αγοράς μετοχών σε προκαθορισμένη τιμή .

Συνεχίζουμε με την ανάπτυξη **προϊόντων επί μετοχών** , που απαιτούν τον δανεισμό των υποκείμενων τίτλων . Έτσι τα προϊόντα αυτά έχουν ως βάση τις συναλλαγές με την χρήση των **ανοικτών πωλήσεων** και την αγορά τίτλων με χρηματοδότηση .

Κλείνοντας βρίσκουμε τα **ειδικά τραπεζικά προϊόντα** τα οποία αναλύονται ξεχωριστά . Ξεκινάμε με το **FACTORING** που είναι μια συναλλαγή που επιδιώκει το κέρδος , αγοράζοντας από την τράπεζα , τις απαιτήσεις που έχουν εμπορικές εταιρίες έναντι τρίτων . Το **FORFAITING** που αποτελεί προέκταση του factoring , με την βασική διαφορά ότι οι αγορά απαιτήσεων προέρχεται από τις πωλήσεις κεφαλαιουχικών αγαθών . Μετά έχουμε ένα σύστημα πίστωσης-μίσθωσης , το **LEASING** . Δηλαδή μια επιχείρηση αντί να αγοράσει ένα μηχάνημα που της είναι απαραίτητο , το ενοικιάζει από μια εταιρία μίσθωσης . Τέλος έχουμε τη σύμβαση **FRANCHISING** . Με αυτή παραχωρείται από έναν φορέα σε έναν άλλο ,το σύνολο ή μέρος των δικαιωμάτων βιομηχανικής ή πνευματικής ιδιοκτησίας έναντι ανταλλάγματος , με σκοπό την εμπορική εκμετάλλευση ορισμένων προϊόντων ή υπηρεσιών .

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Βασιλική Μαλινδρέου, «Σύγχρονα Χρηματοοικονομικά Προϊόντα» εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 2002

Κώστας Κοκομέλης, «Τραπεζικές Υπηρεσίες προς Καταναλωτές» εκδόσεις Αντ. Ν. Τακκουλα, Αθήνα 1995

Παναγιώτης Χρ. Αγγελόπουλος, «Εισαγωγή στα Παράγωγα Χρηματοοικονομικά Προϊόντα» εκδόσεις Αθ. Σταμουλη

Γιάννης Κ. Χολέβας, «Τραπεζικές Εργασίες» εκδόσεις “Interbooks”, Αθήνα 1995

